Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 53 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 6 ՄԱՐՏ 1884 (Ն. Տ.) 18 ՄԱՐՏ — 20 ՃԷՄԱԶԻԼ ԷՎՎԷԼ 1301

ՊԱՅՄԱՆՔ
Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 դուրուշ, երկու անգամի համար 2 դուրուշ . աւելի անգամներու համար զատ սակարկութիւն կայ:
Օրագրիս վերաբերեալ նամակ կամ այլ ինչ որ գրութիւն պէտք է ուղղել՝
«Առ խմբագրութիւն ԱՐԵՒԵԼՔ օրագրի»
ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ Ղալաթիա, Իզմիրլի օղլու խան, թ. 19.
Իսկ գաւառներէն հետեւեալ հասցէիւ՝
درعلیه‌ده‌غلطه‌ده ازمیرلی اوغلی خانده ۱۹ نمروده
{ اردولك } غزته‌سی اداره‌سنه

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

40 ՓԱՐԱ — 40 ՓԱՐԱ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ համար	Տարեկան դահեկան	արծաթ		200
« «	Վեցամսեայ	«	«	100
« «	Եռամսեայ	«	«	50
« «	Ամսական	«	«	20
« «	Հատով	«	«	1
Գաւառաց համար	Տարեկան	«	«	240
« «	Վեցամսեայ	«	«	120
« «	Եռամսեայ	«	«	60
Օտար երկիրներ	Տարեկան	Ֆրանք		5Է
» «	Վեցամսեայ	«		28

Դուրս ղրկուած լրագրաց ճամբու ծախքը խմբագրութեան վրայ է:

Կ. ՊՈԼԻՍ
ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 6 ՄԱՐՏ

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Կաթողիկոսական Ցանձնաժողովը փութաջանութեամբ աշխատեցաւ անցեալ շաբաթ: Էջմիածնայ Սինոդի և Կիլիկիոյ Կաթողիկոսի հետ յարաբերութիւններն կարգադրելու բաւական հետամուտ եղաւ: Դժբաղդաբար ստոյգ չենք կրնար գիտնալ թէ ո՛ր աստիճան ապահովութիւն կայ թէ այդ աշխատութիւններն յաջողութեամբ պիտի պսակուին: Եթէ քիչ շատ հաւանականութիւն կայ որ Սինոդը ուզէ համաձայնութիւն մը գոյացնել Ցանձնաժողովոյ հետ, դժբաղդաբար Կիլիկիոյ Կաթողիկոսին ուղին ծանօթ լինելով՝ այդ հաւանականութիւնն իսկ չենք կրնար ունենալ:

Կաթողիկոսական խնդիրն իւր ամենէն կարեւոր ժամերուն մէջն է. յառաջիկայ երկուշաբթի Համագումար ժողովը կը ներկայացնէ իւր եօթն ընտրելիներն. այս մասին աշխատութիւններ կը կատարուին արդէն և մենք մաղթենք որ եկեղեցական հարք միայն Եկեղեցւոյ և Ազգի շահերն առաջ աչքի ունենալով ըստ այնմ տան իրենց քուէներն, մերժելով ամէն անձնական նկատողութիւն:

Ազգ. ժողովն բաւական կանոնաւոր, եթէ ոչ շատ արդիւնալից, նիստ մը ունեցաւ: Կրօն. ժողովոյ պակաս մնացած անդամոց ընտրութիւնը կատարեց, հաւատարիմ մնալով իւր առաջադրութեան, որ է անտեսել Առաջնորդաց՝ այդ ժողովոյն մէջ: Ազգ. Վարչութիւնն այսպէսով ամբողջացած լինելով, կրնանք յուսալ թէ կանոնաւոր նիստեր գումարելով ազգային գործոց համար պէտք եղած տնօրինութիւններն կուտան առանց յապաղման: — Կրնանք բսել թէ Ազգ. ժողովոյ մարտ 2 ի նստին աչքի զարնող գլխաւոր արդիւնքն այս եղաւ և ասոր հետ տրոց խնդրոյ կէս-կարգադրութիւն մը: Արդարեւ ցաւալի է որ ելմտացոյցի և տրոց խնդիրն միշտ երբ երկրորդական կը նկատուի, և երկրորդական խնդիրներն առաջնութիւն ունենալու պատիւն կ'ունենան: — Դարձեալ այս անգամ Ազգային ժողովը յետաձգեց ելմտացոյցի և տուրքի խնդիրներն, թէպէտեւ յայտնի է թէ՝ Պատրիարքարանի դրամական վիճակը տագնապալից է: Տուրքերու խնդիրն լուրջ ուշադրութեան առնելու կարծես Ազգ. ժողովը ամենեւին տրամադրութիւն չունի:

Ազգ. ժողովը զբաղեցաւ միանգամայն Եգիպտոսի ազգային հողոյն խնդրով, և կարդացուեցան Ստեփան ու Թադէոս բաշյաներու միջեւ փոխանակուած գրերն, բայց ժողովն կարող չեղաւ յանգիլ որոշման մը, վասն զի Քաղաքական ժողովոյ բացատրութիւններն անբաւական համարեց:

Փափաքելի էր որ Վարչութիւնք երբ Ազգ. ժողովոյ կը խրկեն պաշտօնական գրեր, և բացատրութիւններ կուտան խնդրուած տեղեկութեանց մասին, խնամք տանին որ որչափ հնար է խմբագրութիւնը որոշ և յստակ լինի, տրուած տեղեկութիւնք գոհացուցիչ, որպէս զի նորանոր յղումներով Ազգ. ժողովը ժամանակ չը կորսնցնէ:

Քաղ. ժողովը այս շաբաթ իւր սովորական նիստն բրաւ, զբաղեցաւ ընթացիկ գործերով: Ուշադրութեան արժանի համարեցինք Քաղ. ժողովոյ ձեռք առած խնայողական միջոցներն: Ցուսանք թէ՝ ելմտացոյցի խնդիրն շուտով կարգադրուի և այս անտեղութիւնն ալ բարձուի:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

(Քաղուածք երէկի Ռդրոգերով եկած Եւրոպական լրագրերէն)

ՍՈՒՏԱՆ, ԵԳԻՊՏՈՍ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ

Թայմզ լրագրոյն Խարդումի թղթակիցն, որ նոյն ինքն տեղւոյն անգլիական դեր-հիւպատոսն է, կը հեռագրէ մարտ 7 թուով. — Իմանալով թէ Մէհտին մարդ մը ղրկած է ի Շէնտի, որ տեղւոյն ժողովուրդն յապստամբութիւն կը դրդէ, խնդրեցի Կորտոն զօրավարէն որ իրաց կացութեան վրայ իւր կարծիքն ըսէ ինձ, և նա սապէս պատասխանեց.

«Սուտանի ժողովուրդն հանդարտեցնելու համար ցարդ ի գործ դրուածէն աւելի բան մը չենք կրնար ընել, և ըստոյգ է թէ տակաւ առ տակաւ Մէհտիին գործակալները պիտի յաջողին ապստամբեցնել Խարդումի և Պէրպէրի միջեւ հաստատեալ ցեղերն: Այս բան ո՛չ թէ դժգոհութեան, այլ Սուտանի թողման քաղաքականութեան պատճառած երկիւղին հետեւանքն է, ըստ որում կիներն ու-

տոյքն և Եգիպտացի պաշտօնատարները Խարդումէն ճամբելով, յայտնապէս գործադրել սկսանք զայդ քաղաքականութիւն: Ցեղերը չենք կրնար պարսաւել իրենց ապստամբական շարժման համար, երբ աստ միայն կառավարութիւն մը հաստատելու բնաւ նշան չկայ: Մէհտին, ղրկած գործակալներէն զատ, ուրիշ կերպիւ խլխանութիւն ի գործ չդներ Էլ-Օպէյտէն դուրս, ուր չվստահիր ժողովրդեան, ինչպէս նաեւ շրջակայ Պէտէվիներուն: Ինք Խարդումի վրայ քալելով բան մը չկրնար ընել, բայց իւր գործակալաց միջոցաւ ամենազօր է, երբ մանաւանդ իւր կռնակն ունի Սուտանի թողման անգլիական աշխարհավարութիւնն, առանց հաստատման տեւական կառավարութեան մը:

«Կրտսեր զօրավարին (առաջին) յաղթութիւնը փառաւոր է, և եթէ, իբրև շարունակութիւն, երեք անգլ. հեծելախումբք Պէրպէրի վրայ քալեն, (որ Խարդումի և Կարմիր ծովու եզերաց մէջ տեղը կարևոր դիրք մ'է Նեղոսի վրայ), Խարդումի ապահովութեան խնդիրը կը կարգադրուի, զի յայնժամ Պէրպէրի և Խարդումի միջև գտնուող ցեղերն իրենց միտքէն անգամ չեն անցըներ ապստամբիլ: Զէպէհր փաշան պէտք է ղրկել ինձ յաջորդելու: Այդ հեծելախմբոց հետ, զօրավար Վուտի կրթած զօրքերէն հետեւակագունդ մը պէտք է Տօնկոլա երթայ, մինչ 100ի չափ անգլ. զինուորք Նեղոսն ի վեր Վատի Հալֆա երթալով, պէտք է հոն կենան երկու ամիս: Այսպէս խնդիրը կը կարգադրուի, զի երբ Նեղոսը բարձրանայ, Պէրպէրի և Խարդումի սեւամորթ զօրքերով կրնամ դիմադնել ապստամբաց կապոյտ Նեղոսի վրայ, և ճամբան բանալ դէպ ի Սէննար: Յայնժամ հետս կը տանիմ Եգիպտացի պաշտօնատարներն, և Զէպէհր փաշա իւր մարդիկը կը հաստատէ ի Խարդում: Ես կը պարպեմ Քասալա-Ղաշէլի հասարակածային գաւառներն, և զօրքերը կը յանձնեմ Զէպէհր փաշային, որ տարին չվերջացած Մէհտիին գործը կրնայ լմնցնել:

«Գալով Զէպէհր փաշայի և իմ միջեւ եղած արեան կռւոյն,(*) անտեղի է այդ, եթէ երեք տարի Զէպէհր փաշային դրամական նպաստ մը յատկացուի՝ իմ անձիս ապահովութեան պայմանաւ: Զէպէհրի դերեվարական յանցանաց գալով, աղոնք դէշ են անշուշտ, բայց ո՛չ աւելի դէշ քան Իսմայիլ փաշայի և այլ Եգիպտացւոց գործած յանցանքներն, ըստ որում դողն աւելի յանցաւոր չէ քան գողոնաթագոյը:

(*)—Մինչ Կորտոն փաշա ընդհանուր կառավարիչ էր Սուտանի, դերեվաճառաց գլխաւոր ջատագովին՝ Զէպէհր փաշայի որդին այնպիսի ոճիրներ գործեց, որ Կորտոն փաշա ի մահ դատապարտել տուաւ զայն: Անկէ ի վեր Զէպէհր փաշա ոխ պահած է Կորտոն փաշայի դէմ:

«Սա մէկ բան ստուգիւ գիտցէք: Եթէ Անգլիական կառավարութիւնը վաղ ընդ փոյթ չգործէ, Կրտսեր զօրավարին յաղթութիւնն ապարդիւն պիտի մնայ, ի զուր արիւն թափուած պիտի լինի: Ձեզ յուսար թէ ուրիշ հեռագրեր կարող լինինք ղրկել, որովհետեւ Խարդումի և Պէրպէրի միջեւ ապստամբաց ձեռօք հաղորդակցութեանց խզման ժամէ ի ժամ կրնանք սպասել:

«Սուտանը վերագրաւելու համար Անգլիական զօրք ղրկելու գաղափարին հակառակ եմ: Անօգուտ է այդ: Մարդու մ'իսկ կեանքը զոհել չարժեր: Հաստատապէս համոզուած եմ թէ իմ առաջարկած յատակագծովս ո՛չ ոք իւր կեանքը պիտի կորսնցնէ, և մեր պատիւ պիտի փրկուի: Ես կը համակրիմ ապստամբող ժողովրդեան նոյնչափ որչափ հանդարտ կեցող ժողովրդեան, և իմ մասիս շնորհակալ եմ Աստուծմէ որ ո՛չ ոք իմ պատճառաւս կանխահաս մահուամբ մը չելաւ իւր Արարչին առջեւ:»

«Այս դիտողութիւնները քաղեցի զօրավարէն, երբ տեսայ թէ մեծ մտահոգութեան մէջ է՝ ի Խարդում գործոց վիճակին նկատմամբ, — մտահոգութիւն ո՛չ թէ իւր անձին, այլ անոնց համար որոց ապահովութիւնն իրմէ կախեալ է:

—Նոյն թղթակիցէն մարտ 8 թուով. Էլ-Օպէյտէն եկած մարդ մը կ'ըսէ թէ Մէհտին ամեն դիւրութիւն կուտայ Էլ-Օպէյտ գացող մարդոց, բայց թոյլ չի տար որ վերադառնան: Մէհտին կը վախնայ յԷլ-Օպէյտ համախմբեալ զօրքերէն, և չներեր որ զէնք տանին: Կապոյտ Նեղոսի միւս կողմը, Շէյխ Էլ-Օպէյտ ալ ապստամբած է, կ'ըսուի: Եթէ [illegible] կրնայ խզուիլ: Ցաւուկ ուշադրութիւն կը հրաւիրեմ Կորտոն զօրավարին դիտողութեանց վրայ, որք կը բացատրեն իրաց վիճակը: Հաւանական չէ որ թշնամին ուղղակի յարձակի Խարդումի վրայ: Նա պիտի փորձէ սով ձգել մեր մէջ:

—Կալկաթայէն մարտ 9 թուով կը հեռագրեն առ Թայմզ, թէ Հնդկաստանի բնիկ լրագիրք մեծ հետաքրքրութիւն ցոյց չեն տար Սուտանի դէպքերուն, այլ գլխաւորապէս Հնդիկ զօրաց գործածման հաւանականութեան վրայ խօսելով, կանխաւ կը բողոքեն այդ զօրաց ծախքն Հնդկաստանի գանձուն վրայ բեռնաւորելու դրութեան դէմ, ըսելով թէ Հնդկաստան շահ մը չունի Սուտանի ապստամբաց ջախջախման գործին մէջ:

—Աղեքսանդրիայէն մարտ 10 թուով կը հեռագրեն առ Թայմզ, թէ Արաբիի ապստամբութենէն և Աղեքսանդրիոյ հրկիզումէն վնասելոց տրրուած հատուցմանց Միջազգային Ցանձնաժողովն իւր նիստերը վերջացուցած է, քննելով իբր 10,000 պահանջումներ, որք 8,500,000 անգլ. ոսկի փոխարինութիւն կը խնդրէին, և որոշելով 4,250,000 ոսկւոյ չափ հատուցում: Ցոյները կամ հելլենական հպատակներն ամենէն աւելի վնասուած լինելով, ամենէն աւելի հատուցում ըստացած են, այսինքն սոյն ամբողջ գումարին 100ին 24ն, ապա Իտալացիք 100ին 20, բնիկներն 100ին 19, Ֆրանսացիք 100ին 17, Անգլիացիք և Աւստրիացիք 100ին 6ական, Ռուսք 100ին 3, և ուրիշ տասն տէրութեանց հպատակք ընդ ամենն 100ին 5:

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Պիզմարք իշխանը մարտ 13 ին Պէրլին հասաւ ընտանեօք: Անմիջապէս Խորհրդարան երթալով, բանախօսութիւն մ'արտասանեց, որով Լասքըրի խնդրոյն առթիւ Ամերիկայի Երեսփոխանական ժողովոյն նկատմամբ բռնած ընթացքն արդարացուց, համառօտիւ յայտնելով բոլոր այն դիտողութիւնները զորս արդէն հրատարակած էին կէս-պաշտօնական թերթերն: Յառաջդիմական երեսփոխան Պ. Հէնէլ պատասխանեց Պիզմարք իշխանին:

—Գերմանական Խորհրդարանի զանազան կուսակցութիւնք սա կերպով բաժնուած են այժմ. Պահպանողական երեսփոխանք 51. Կայսրութեան կուսակցութիւն, կամ Ազատ-Պահպանողականք 24. Կեդրոնական երեսփոխանք (Անդրալեռնականք և Կաթոլիկք) 106. Բոլոնիացիք 18. Ազգային Ազատականք 44. Գերմանացի Ազատականք (Բաժանողական և Յառաջդիմական անդամք միացած) 106. Ռամկավարականք 9. Ընկերվարականք 13. Ալզաս-Լօրէնցի երեսփոխանք 15. Վայրենիք (անորոշ անդամք) 18. Պարապ աթոռք 3. Ընդամենը 397 աթոռք:

—Վիլհէլմ կայսրը մարտ 11 ին ընդունելով Խորհրդարանի Դիւանը, փափաք յայտնեց որ ներկայացեալ օրինական ծրագիրք, մանաւանդ այն որ զինուորական թոշակաց յաւելումը կ'առաջարկէ, շուտով քննուին: Կայսրը դիտել տուաւ թէ կրօնական խնդրոյն վրայ վիճաբանութիւնք երկար տեւած էին Երեսփոխանական ժողովին մէջ:

—Խորհրդարանական ակմբոց մէջ կը կարծուի թէ Խորհրդարանը պիտի լուծուի, երբ մեր'ուի Ընկերվարականաց դէմ հաստատեալ օրինաց երկարաձգումը, զոր պիտի խնդրէ կառավարութիւնը: Կը կարծուի թէ Պիզմարք իշխանը Սահմանադրութեան բարեփոխում պիտի առաջարկէ Խորհրդարանին:

— Պէռլինի լրագիրք կը գրեն թէ Բօլոնիացի Քրասեւսքի բանտարկեալն և Գերմանացի նախորդ սպայ Հէնձ՝ որք քաղաքական դաւաճանութեան ամբաստանութեան ներքեւ կը գտնուին և բանտարկեալ են, պիտի դատուին Լայբցիկի կայսերական դատարանին առջեւ: Ասոնք ամբաստանուած են իբր թէ յարաբերութիւններ ունեցեր են Ֆրանսայի, Ռուսիոյ և Աւստրիոյ հետ, և Ֆրանսական կառավարութեան տեղեկութիւններ հաղորդեր են Գերմանիոյ արեւմտեան սահմանագլխին վրայ տեսնուած զինուորական պատրաստութեանց մասին: Ռուսիա անոնցմէ գներ է շատ մը բերդերու յատակագծերն, և Աւստրիա՝ Մօզէրի հրացանի շինութեանց եղանակը:

—Կէս-պաշտօնական լրագիր մը [illegible] մանիոյ գահաժառանգ իշխանն՝ Աւստրիոյ Ռոտոլֆ իշխանի օրինակին հետեւելով՝ այս ամառ Կ. Պոլիս այցելէ: Բայց հաւանական է որ այս ամառ Պէլկրատ երթայ Միլան թագաւորի թագադրութեան ներկայ գտնուելու:

ՖՐԱՆՍԱ

Տնտեսական տագնապի խնդիրը քննելու պաշտօն ունեցող յանձնախումբը մարտ 11 ի նստին մէջ գրաղեցաւ Պ. Քլէմանսոյի մէկ առաջարկովն, որ կը խնդրէր պատգամաւորութիւն մը ղրկել Ֆրանսայի Նորմանդիան, ուր գործադուլ կայ, քննութիւն բանալու և գործաւորաց պահանջումները նկատողութեան առնելու համար: Մեծամասնութիւնն ընդդիմացաւ այս առաջարկին, ա-

---

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ
33

ԽԱԶԱԳՈՂԻ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆԸ

Դ.

ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ

Նա գիտէր, որ մենք օ'րտեղացի ենք, ինչ մարդիկ ենք, բայց չը գիտէր մեր իսկական պարապմունքը: Մենք յայտնի էինք նրան իբրև օրինաւոր վաճառականներ, որ ասիական ապրանքների առեւտուր ենք անում: Բայց թէ հեռու տեղերում ի՞նչ գործերով էինք զբաղված, կամ ի՞նչ միջոցներով այդ գումարները հաւաքվում էին մեր ձեռքում, — դրանց մասին նա ոչինչ տեղեկութիւն չունէր:

Երեւում է, կեանքի մէջ ճշմարտութիւնը այնքան անհրաժեշտ է մարդու համար, որ ամենաստահակ չարագործն անգամ պէտք է ունենայ գոնէ մի բարեկամ, որի հետ պէտք է անկեղծ լինի: Քաւոր Պետրոսի յարաբերութիւնները յիշեալ սեղանաւորի հետ թէեւ իսկութեամբ այսպէս չէին, բայց նա դարձեալ պահպանում էր բոլոր ճշտութիւնները, ինչ որ վայել են մի բարեկամի, մի ազնիւ մարդու: Սեղանաւորը մեծ վստահութիւն ունէր նրա հաւատարմութեան վրա, մանաւանդ այն պատճառով, որ համարում էր նրան միամիտ, բարի և ճշմարտասէր մարդ: Ամեն անգամ, երբ յայտնվում էինք այդ քաղաքում, սեղանաւորը մեզ հրաւիրում էր իր տանը: Նրա կինը, երեխաները, աղախինները, ապասաւորները բոլորը ճանաչում էին քաւոր Պետրոսին, — և բոլորի համար քաւոր Պետրոսը ունէր անուշ խօսքեր, զբաղեցնելու, ծիծաղացնելու և զուարճացնելու համար:

Նրանք սիրում էին լսել քաւոր Պետրոսի ճանապարհորդութիւնների պատմութիւնը: Այդ «թափառական հրեան» համարեա ամեն երկրում եղել էր և ամեն երկրի մասին կարող էր պատմել նրանց շատ հետաքրքիր տեղեկութիւններ: Թէեւ երբեմն նա առասպելներ էր պատմում, այսուամենայնիւ, մեծ ուշադրութեամբ լսում էին: Օրինակ, միանգամ ասում էր, թէ Հնդկաստանում մի կղզի կայ, որտեղ ոսկին ծնեբեկի նման գետնից բուսնում է, աճում է և ճիւղեր է արձակում:

— Այդ լա՛ւ է, ասաց սեղանաւորը զարմանալով. — կարելի է գնալ այնտեղ և քաղել մի ամբողջ ոսկու հունձք:

— Եթէ հեշտ լինէր, ամեն մարդ կը գնար, պատասխանեց քաւոր Պետրոսը ժպտելով:

— Ի՞նչ դժուարութիւն կայ:

— Շատ դժուարութիւններ: — Կղզին կախարդված է: Նաւերը հազիւ կարող են մօտենալ նրա եզերքին: Հէնց որ մօտեցան, սոսկալի ալեկոծութիւնը կը տանէ նրանց դէպի օվկիանոսի յատակը: Պատահել է, որ մարդիկ ալեկոծութիւնից ազատվելով, դուրս են եկել նրա ցամաքի վրա: Բայց այդ մարդիկը այլ ևս չեն վերադարձել. նրանք կերպարանափոխվել են, կապիկներ են դարձել և մնացել են այնտեղ:

— Ուրեմն ոչինչ հնար չը կա՞յ այնտեղ գնալու:

— Ինչպէս չը կայ. միայն պէտք է գտնել կախարդված կղզու թիլիսմանը: Հազարաւոր բրամիններ քննում են գրքերը, աշխատում են լուծելու թիլիսմանը, բայց դեռ ոչինչ հետեւանքի չեն հասել: Անգլիացիք միլիոններ կը տային, եթէ մէկը գտնելու լինէր անմատչելի կղզու կախարդական բանալին:

Յետոյ պատմում էր նա, թէ մի այլ կղզում (դարձեալ Հնդկաստանում) գտնվում են այնպիսի հսկայ մրջիմներ, որ մարդիկ նրանց մէջքի վրա թամբ են դնում, նրանց բերանը սանձ են դնում, և ձիու նման նըստում են նրանց վրա, ուր որ կամենում են, գնում են: Եւ քաւոր Պետրոսը խիստ ծիծաղելի կերպով նկարագրում էր իր մի հետաքրքիր ճանապարհորդութիւնը մրջիմի մէջքի վրա նստած: Զարմանալին այն էր, որ նրա լսողները այնքան փոքր տեղեկութիւններ ունէին հեռաւոր երկիրների մասին, այնքան սակաւ ճանաչում էին երկրագունդը, որ բոլորովին հաւատում էին նրա պատմածներին:

Ահա այսպիսի և դրա նման պատմութիւններով էր զբաղեցնում քաւոր Պետրոսը իր ունկնդիրներին:

Իր հաշիւների մէջ քաւոր Պետրոսը վերին աստիճանի ճիշտ էր սեղանաւորի հետ: Շատ անգամ նրանից բաւական խոշոր գումարներ էր փոխ առնում, իբր թէ մի առեւտրական ընդարձակ ձեռնարկութեան համար: Բայց ինձ յայտնի էր, որ քաւոր Պետրոսը ոչ փողի կարօտութիւն ունէր և ոչ առեւտրական ընդարձակ ձեռնարկութիւններ: Նա վեր առած գումարը այնպէս անշարժ պահում էր իր մօտ, մինչեւ լրանում էր իր տուած պարտամուրհակի ժամանակը: Այդ միջոցին տանում էր փողը, իր տոկոսով յետ էր տալիս, պարտքը վճարում էր և ստանում էր պարտամուրհակը: Այդ անում էր նա իր վարկը պահպանելու համար:

Միանգամ մեզ հարկաւորեց վեր առնել սեղանաւորից 15,000 րուբլ: Փողերը բերեցինք մեր իջեւանը, կրկին համրեցինք, տեսանք, որ 1000 րուբլ աւել է: Սեղանաւորը փոխանակ 15 հազար րուբլու, սխալմամբ տուել էր 16 հազար րուբլ, իսկ 15-ի պարտամուրհակ էր առել: Քաւոր Պետրոսը միւս օրը հազար րուբլը յետ տարաւ, յանձնեց սեղանաւորին այսպիսի գանգատներով.

— Այդ ինչ արեցիք դուք ինձ հետ, Արկադիյ Ֆադէիչ, այսպէս էին կոչում սեղանաւորին: — Եթէ ես այս գիշեր մեռնելու լինէի, ինչ կը լինէր իմ հոգու ճարը: Երեւի, դուք իմ հոգին կորցնել էիք ուզում...

Սեղանաւորը մնաց զարմացած:

— Ի՞նչ կայ, ի՞նչ է պատահել, Պեօտր Աբրամիչ, հարցրեց նա, խընդրելով վրդովված քաւոր Պետրոսին նստել:

Պեօտր Աբրամիչը ոչինչ չէ խօսում, լռութեամբ դնում է սեղանաւորի առջեւ 1000 րուբլ:

— Այդ ի՞նչ փող է, հարցնում է սեղանաւորը:

— Այդ այն փողն է, որ դու ինձ աւել էիր տուած, պատասխանում է քաւոր Պետրոսը դեռ ևս վրդովված կերպով: — Աւելի լաւ կը լինէր, որ համբարքի մէջ գզոյշ լինէիք և ուրիշին մեղքի մէջ չը գցէիք...

— Դու բարի ես, շա՛տ բարի, Պեօտր Աբրամիչ, ասում է սեղանաւորը, բարեկամաբար նրա ձեռքը սեղմելով:

— Ես բարի եմ նրա համար, որ չը գողացայ ուրիշի փողը: — Այդ բարութիւն չէ, Արկադիյ Ֆադէիչ:

Զընայելով այդ համեստութեանը, Արկադիյ Ֆադէիչը աշխատում է ապացուցանել, որ Պեօտր Աբրամիչը բարի մարդ է:

Ամեն անգամ, երկար թափառումներից յետոյ, երբ յայտնվում էինք սեղանաւորի մօտ, նրա սովորական հարցմունքն այդ էր լինում.

— Լա՞ւ վաստակ ունեցար, Պեօտր Աբրամիչ:

— Վա՛տ են գնում գործերը, շատ վատ, Արկադիյ Ֆադէիչ:

— Ի՞նչու:

— Բոլորը մեր մեղքերից:

Սեղանաւորը ծիծաղում է:

ՐԱՖՖԻ

(Շարունակելի)

ռարկելով թէ այս միջամտութիւն կրնար ծնունդ տալ այն տեսակ յոյսերու և պատրանաց որք թերեւս իրականութիւն չգտնեն, և թէ Խորհրդարանն և իւր Յանձնախումբք պարտաւոր չեն զբաղիլ գործարաց և վարպետներու անհատական խնդիրներովն։ Սոյն պահուն յանձնախմբի նախագահը ծանոյց թէ հասարակաց շինութեան նախարարն ունկնդրութիւն մը կ'ուզէ ժողովէն. մէկ քանի անդամներ հակառակեցան, սակայն ժողովը 11 ի դէմ 18 ձայնիւ որոշելով լսել զնախարարութիւնն, անմիջապէս ներս հրաւիրուեցաւ նախարարն։ Սա յայտարարեց թէ առաւօտուն տեղեկագիր մ'ընդունած էր Նորի նահանգապետէն, որ կ'ըսէր թէ գործադուլի արդի վիճակին մէջ, խորհրդարանական պատգամաւորութեան մը առաքումն յԱնզէն՝ կրնայ ամենածանր հետեւանքներ ունենալ։ Նախարարի այս յայտարարութեան վրայ, Պ. Բլէմանոյի առաջարկը մերժուեցաւ 12 ի դէմ 21 ձայնիւ։

Յաջորդ նստին, մարտ 12, Յանձնախումբը լսեց հնավաճառ դասու ներկայացուցիչներն, որք յայտարարեցին թէ շուրջ 35,000 հոգի, այր, կին, ու տղայ, կ'ապրին հնավաճառութեամբ և 360 վարպետք կան։ Ասոնք միջին հաշուով օրը 2 ական ֆրանք կը շահէին, Սէնի քաղաքապետի այն հրամանագրէն առաջ, որով հնավաճառութիւնը մենավաճառի վերածել որոշած էր։ Կարդացին լաւ պատրաստուած տեղեկագիր մը, ուր ցոյց կը տրուէր թէ Սէնի քաղաքապետական ժողովը քաղաքապետին հաճոյից զոհած է հնավաճառաց դասն։ Այդ հրամանագրէն առաջ, 309 ընտանիքներ օրը 675 ֆրանք կը վաստըկէին, այսինքն օրական 2 ֆրանք, իսկ այնուհետեւ օրը մէկ ֆրանք հինգ սանդիմ միայն կը վաստկին։

—Երեսփոխանական ժողովոյ մարտ 14 ի նստին մէջ Պ. Կավարտի հարցապնդում մ'ուղղեց Եգիպտական գործոց նկատմամբ. վիճաբանութեան թուականը պիտի որոշուի յաջորդ [illegible]

—Երեսփոխանական ժողովոյն մէջ, Երեսփոխան մը ծանուցած լինելով թէ մտադիր է հարցում մ'ուղղել Ծովային գործոց նախարարին՝ վերաբերմամբ Կորպէ զօրավարի կողմէ հրատարակեալ գերեվաճառի թղթատութեան, նախարարութեան խորհրդականն յայտարարեց թէ այս առեւտուրն արգիլելու համար Կարմիր ծովու մէջ առաւել ազդեցիկ միջոցներ ի գործ չեն կրնար դրուիլ։ Ֆրանսական մարտանաւեր կը շրջին, և խիստ հսկողութիւն մ'ի գործ կը դնեն Ֆրանսական դրօշակ կրող կամ Ֆրանսական պաշտպանութեան ներքեւ գտնուող նաւերուն վրայ, և դրօշ չկրող և կանոնաւոր թուղթեր չունեցող նաւերն իբրեւ ծովահէննեբու նաւեր կը նկատուին, և ըստ այնմ ի գործ կը դրուին օրէնք։ Օտար նաւուց գալով, թէև գերիներ կրնան գտնուիլ անոնց մէջ, բայց կարելի չէ զանոնք կասեցնել և քննել՝ առանց միջազգային օրէնքները բռնաբարելու։ Ուստի, Ֆրանսայի ծովային նախարարն ուրիշ բան չկրնար ընել, բայց եթէ հաստատել այն ընդհանուր հրահանգներ, որք Ֆրանսայի նաւային սպայից արդէն ղրկուած են, գերեաց առեւտուրն ըստ կարի արգիլելու համար։

ԱՒՍՏՐԻԱ-ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ.

Աւստրիոյ ելմտական նախարարն Երեսփոխանական ժողովին օրինական ծրագիր մը ներկայեց երեսուն միլիոն ֆիօրինի արժեթուղթ (% 5) հրապարակ հանելու համար։ Անցեալ տարի ժողովս արտօնութիւն տուած լինելով 14 միլիոնի արժեթուղթ հանելու, այս կերպով նախարարը պիտի կրնայ դէմ դնել ելմտացոյցի բացին, դէթ ներկայ տարւոյս մէջ։ Երեսփոխանաց մեծ մասը գիտնալով թէ կառավարութեան ելմտական կացութիւնը ճոխ վիճակի մէջ չէ, և թէ ահագին բաց մը կայ, մտադիր են մեծապէս նուազեցնել ծախքերը, նոյն իսկ երկաթուղեաց շինութեան կամ ջրանցներու բացման մասին։

— Հէրմանշդատէն (Թրանսիլվանիա) կը հեռագրեն թէ ոստիկանութիւնը ձերբակալած է Ֆրիէդենվանկէր սեղանաւորներն սպանողներն։ Ասոնք երկու երիտասարդներ են, որք դանակով մը և վառարանի ծխնելիով մը սպանած էին սեղանաւորը, կինը, 4 տարեկան զաւակն և անոնց աղախինը։

ՌՈՒՍԻԱ.

Բեդրսպուրկէն կը հեռագրեն թէ Կեդրոնական Ասիոյ մէջ վերջերս եղած գրաւմանց առթիւ, Ռուս կառավարութիւնն Յանձնախումբ մ'ընտրած է պաշտօն տալով քննել Ֆրանսական և Անգլիական այն հաստատութիւններն և կանոնադրութիւններն, որոց համեմատ կը կարգադրին՝ այդ երկու երկիրներու հպատակ Մահմետական ժողովրդեան հետ նոյն կառավարութեանց յարաբերութիւնները։

—Գերմանացի Շվայնից զօրավարը Ռուսիոյ կայսեր ծննդեան տարեդարձին առթիւ, Գերմանիոյ կայսեր կողմէ նշանագիր նամակ մը յանձնած է Նորին Վեհափառութեան։

—Բրակայի Նոյէ Ֆրայէ Փրէսսէ լրագրին կը հեռագրեն Զեմլինէն թէ Գարաշագի ելմտական նախարարը բանակցութեան մէջ է Բեդրսպուրկի հետ, 3 միլիոն րուպլիի փոխառութիւն մը կնքելու համար, և թէ պատերազմական նախարարը Պետերբուրգ գացած է 30,000 հրացան ապսպրելու։ Հեռագիրը կ'ըսէ թէ Գարաշագ կ'ուզէ պատրաստ գտնուիլ ամեն պատահականութեան առջև։

—Բեդրսպուրկէն մարտ 10 թուով կը հեռագրեն առ Թայմզ. Կը լսեմ թէ պէտք եղած գումարներն արդէն յատկացուած են՝ Ռուսիոյ, Պարսկաստանի և Աֆղանստանի միջեւ նոր սահմանագլխին գծման համար։ Կը մտադրուի բաժնել Ամու-Տարեայի գաւառը Թուրքաստանի նահանգէն, և այդ գաւառի մէջ պարունակել Կասպից ծովու կառավարչութիւնն, որով Խիվայի խանութեան գործոց վերատեսչութիւնն յԱգապաստ գտնուող Քոմարոֆ զօրավարին կը յանձնուի, և Թաշքէնդի (Թուրքաստան) նոր ընդհանուր կառավարչին ձեռամբ այդ կողմերը միջամտութիւն անհնար [illegible] Նոյնպէս թէ Քոմարոֆ զօրավարը մարդիկ ղրկած էր Մերվցւոց, հրաւիրելով որ գան բնակին Մերվի և Ռուսական սահմանագլխոյ միջեւ գտնուող հողերուն վրայ, որք երբեմն անապատ էին, և Ռուսք վերաբանալով քանի մը փակեալ ջրանցներ, բերրի ովասիսներու վերածած էին զանոնք։ Բայց Մերվի գլխաւորք նախընտրեցին բոլորովին հրաժարիլ իրենց անկախութենէն։ Մերվցւոց քով գնացած Ռուսական պատգամաւորութեան գլուխն էր Լեզկի Ալիխանոֆ հազարապետն, որ Մահմետական է, և Մերվի կառավարիչ պիտի անուանի իմաստոյ։ (Հեռագրին արդէն ծանոյց թէ Ալիխանոֆ հազարապետը Մերվի կառավարիչ կարգուած է։ Ալիխանոֆ Լեզկի է, և ընդհանրապէս Լեզկի Ալիխանոֆ անուամբ կը յիշուի։ Տաղանդաւոր զօրական մ'է, որ հանգուցեալ Լազարեֆ զօրավարին պաշտպանեալն էր, և իւր բարեբարին կատարեալ մէկ կենսագրութիւնն հրատարակած է։ Ալիխանոֆ գրագէտ է միանգամայն, և քանի մը ռուս լրագրաց կ'աշխատակցի։)

ԻՏԱԼԻԱ.

Երեսփոխանաց ժողովոյ մարտ 11ի նստին մէջ Քավալոթթի Երեսփոխանն հարցապնդում մ'ուղղեց դատական նախարարին թէ ստոյգ է որ Սալէրնի բանտին մէջ բանտարկեալ մը հետ չարաչար կերպով վարուեր են։ Սալէրնի երեսփոխան Պ. Նիքօլա անձնական դէպքի համար խօսք ուզելով, նախագահը՝ Պ. Ֆարինի մերժեց. Պ. Նիքօլա ժողովոյ որոշման դիմեց, որ 30 ձայնից մեծամասնութեամբ որոշեց լսել։ Նախագահն հրաժարական տուաւ։ Թագաւորը կանչելով զՊ. Ֆարինի համոզեց որ ետ առնու հրաժարականն, այլ ի զուր։ Նախարարութիւնը նախագահական պաշտօնին ընտրելի պիտի առաջարկէ զՊ. Բոբինօ՝ կրթական նախկին նախարար։

ՍՊԱՆԻԱ.

Մատրիտէն մարտ 10 թուով կը հեռագրեն առ Թայմզ. Բռէկէռոյ (Յառաջդիմութիւն) անուն ազատական լրագրին տպարանին փակումը կառավարութեան կողմէ, և մեքենային և հրատարակեալ թուոց գրաւումը, պայրոյթ պատճառած են բոլոր ընդդիմադիր կուսակցութեան լրագրաց, որք ո՛չ միայն սաստիկ յօդուածներ կը հրատարակեն կառավարութեան այս քմահաճ և առօրէն գործին դէմ, այլ նաև խորհուրդ կուտան Ազատական լրագրաց՝ միանալով կազմել ինքնապաշտպանութեան ընկերութիւն մը, որոյ պաշտօնը լինի պահպանել Ազատական Մամլոյ իրաւունքներն և գոյութիւնն իսկ, որոց կը սպառնայ կառավարութեան զղզղական ընթացքը։

Մադրիտէն կը ծանուցուի նաև թէ սպանիական կառավարութեան խնդրանաց համեմատ սահմանագլխի Ֆրանսական իշխանութիւնք մեծ հսկողութիւն ի գործ կը դնեն, և մտադիր են բռնել քանի մը անձեր որք Սպանիոյ հիւսիսային գաւառաց մէջ յեղափոխական յուզում մը յառաջ բերելու կասկածի ներքեւ են։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ.

Յունաստանի կառավարութիւնը 5,200 տակառաչափ պարունակութիւն ունեցող չորս հատ մեծ զրահաւոր և ութ հատ թնդանօթակիր շոգենաւ շինելու յանձնարարութիւնները բրեր է Իտալացի երեւելի Պ. Վինիայի, որ այժմ Աթէնք կը գտնուի։ Մեծ զրահաւորներուն իւրաքանչիւրն տասներկու Քրուփի թնդանօթ պիտի կրէ այլ և այլ մեծութեամբ։ Ի նպաստ անման Յունաստանի նաւային զօրութեան, անհնարագրելի եռանդեամբ մեծամեծ գումարներ կը հաւաքուին ամեն օր։

—Լարիսայի մէջ բնակչաց երեւելիներէ երկրագործական Սէնտիկա (ակումբ) մը կազմուեր է, որ մօտերս պիտի սկսի սոյն ճիւղին նպաստամատոյց թերթ մը հրատարակել։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կաթողիկոսական Յանձնաժողովոյ երէկի նստին ներկայ էին բոլոր անդամներն։ Յանձնաժողովոյն գլխաւոր գործն եղաւ Գեր. Խորէն և Մատ[illegible] թագրուած և Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր կողմանէ քննուած գրութեան վերջին ընթերցումը, որ այսօր իսկ կը յղուի առ Ամեն. Ս. Կաթողիկոսն Կիլիկիոյ, ի պատասխանի նորա մերժողական գրութեան։ Այդ ազդեցիկ գրութիւնը անմիջապէս պիտի հաղորդուի օրագրաց ի հրատարակութիւն, որովհետեւ Կիլիկիոյ Կաթողիկոսարանի գրութիւնն ալ լրագրութեան հաղորդուած էր՝ բնագիրը 'ի Պատրիարքարան չհասած իսկ։ Յանձնաժողովը կարգադրեց եւս եկեղեցական Համագումար ժողովոյ մասնակցող անձանց ցուցակը, և յատկապէս Պոլսոյ եկեղեցեաց աւագ քահանայները նշանակուեցան Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր կարգադրութեամբ։

Արմաշի Վանաց Վերատեսուչ, Աշըգեան Գեր. Տ. Խորէն Սրբազան երէկ երեկոյ մայրաքաղաքս հասաւ։ Կիրակէ երեկոյեան դէմ ալ, Պրուսայու Առաջնորդ Գեր. Տ. Բարթուղիմէոս Սրբազան մայրաքաղաքս եկաւ։ Ռոտոսթոյի Առաջնորդ Գեր. Տ. Ներսէս Սրբազան ալ կուգայ այս շաբթու։ Այսպէս կճոխանայ եկեղեցական Համագումար ժողովս, որ ինչպէս յայտնի է՝ առաջիկայ երկուշաբթի օրը Մայր եկեղեցւոյ մէջ պիտի գումարի, կաթողիկոսական ընտրելեաց ցանկն գաղտնի քուէարկութեամբ պատրաստելու համար։

Կլսեմք, թէ Երուսաղէմայ Ամեն. Տ. Եսայի Ս. Պատրիարք Հայրը պիտի նախագահէ Համագումար ժողովոյ այս նստին։

Զմիւռնիոյ Առաջնորդ Գեր. Տ. Մելքիսեդեկ Սրբազան երէկ Բերա երթալով այցելեց Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր։

Կաթողիկոսական ընտրելեաց համար՝ գաւառներէն առաջնորդաց ու փոխանորդ կողմանէ հասած քուէներուն թիւն 22 եղաւ։ Արդէն մայրաքաղաքս կգտնուին Մշոյ, Ալաշկերտի և Կարնոյ Գեր. Առաջնորդք։ Սոցա, և նոր հասնող և հասնելիք առաջնորդաց ու փոխանորդ քուէներով կատարելապէս յիշեալ թիւն։

Ցակաւին Էջմիածնայ Սինոդին կողմանէ պատասխան չէ ընդունուած ո՛չ նամակով և ո՛չ հեռագրով, որով և անհնարին կը լինի գուշակել Սինոդին և Միաբանութեան և Ռուսահայ ընտրողաց վերջնական տրամադրութիւնը՝ 1866 տարւոյ ձեւով կատարուած ընտրութեան նկատմամբ։

Այնթապայ վիճակին կողմանէ ազգային երեսփոխան ընտրուեր է Խաչատուր էֆէնտի Թէօփիլեան, և ընտրական տեղեկագիրն Պատրիարքարան ղրկուեր է։

Ծանուցած եմք արդէն, թէ Քաղաքական ժողովս յանձնաժողով մը կազմած է՝ Պոլսոյ թաղերէն և գաւառներէն ընտրելի երեսփոխանաց բաշխման ցուցակը քննելու, նորոգելու և Քաղաքական ժողովոյ տեղեկագրելու պաշտօնով։ Սոյն յանձնաժողովս այսօր առաջին նիստն գումարեալ իւր պաշտօնին ձեռնարկեց։

Քաղաքական ժողովս դարձեալ Ղալաթիոյ խորհրդարանին մէջ պիտի ընէ վաղուան շաբաթական նիստը։

Ուսումնական խորհուրդն, երէկ մեծագոյն մասն չունենալուն համար չկրցաւ նստեան բանալ, և իրեն վերաբերեալ գործերով զբաղիլ։ Միայն երեք անդամք ներկայ էին. Մէզպուրեան, Պէրպէրեան և Մելիքեան էֆէնտիները։

Ռոտոսթոյէն մարտ 4 թուով գրուած նամակէ մը կիմանամք, թէ նախորդ ամսոյ 25 ին շաբաթ երեկոյ, տեղւոյն Տ. Թադէոս քահանայն կաթուածահար եղեր է և Գեր. Առաջնորդ Տ. Ներսէս Սրբազան և հայ հասարակութեան զգայուն մասն երեք օր անընդհատ իրենց ջանքն ի գործ դրեր և քաղաքին ճարտար բժիշկներն կոչեր են յօգնութիւն, բայց ամեն ջանք անօգուտ լինելով՝ վախճաներ է Տ. Թադէոս։ Հանգուցեալն տասնեւինն տարիէ հետէ քահանայական պաշտօն կը կատարէր ի Ս. Թադէոսի եկեղեցւոջ, և իւր ազնիւ սրտովն և քաղցրահամբոյր բնաւորութեամբն գրաւած էր ժողովրդեան սէրն ու համակրանքն։ Ցաւակցութեան հանդէսն արժանավայել շքով կատարուեր է հինգշաբթի օրն ի ներկայութեան խուռն բազմութեան։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Թուրքէ յաւելով կը հրատարակէ, թէ Յունաստանի տրուած վայրաց Մահմետականաց գանգատները՝ փոխանակ նուազելու, հետզհետէ կաւելնան։

Յիշեալ լրագիրն կը ծանուցանէ նաեւ, թէ Աւստրիայէն բաղում Բոսնա-Հերսէք գաղթելով և Մահմետականաց կալուածներն կորզելով՝ կը հաստատուին անդ։ Խորհուրդ կուտայ Թուրքէ, որ Մահմետական Բոսնացներն ու Հերսէքցիք թէ՛ Պոլսոյ և թէ՛ իրենց հայրենեաց մէջ ընկերութիւններ կազմելով, Մահմետականաց սեփական կալուածներն վաճառմանէ ու գրաւմանէ ազատ պահել. օրինակի համար՝ կ'ըսէ, երբ երկրագործ Մահմետական մը դրամական անձկութեան պատճառաւ իւր կալուածն վաճառելու հարկի մէջ գտնուի, փոխատուութեամբ օժանդակել այնպիսւոյն, և եթէ փոխ տրուած դրամն հատուցանելու անկարող լինելով՝ դարձեալ միեւնոյն հարկին մէջ գտնուի, ընկերութիւնն առնու նորա կալուածն, կամ Մահմետականի մը վերածելու փոյթ տանի։

Սէլանիկի տամարակալ կարգեցաւ՝ Այտընի նախորդ տամարակալ Զիւհտի պէյ։

Երկրորդ աստիճանի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ՝ Լազիստանի կառավարիչ Րասիմ փաշայի։

Օգոստ. Սուլթանն Իմթիազի շքադրամ շնորհեց՝ Գարադաղի սահմանաց ուղղութեան գործին պատուիրակ Ֆէրիդ Իսմայիլ Հագգը փաշայի, որոյ մտերս ի Պոլիս գալն ծանուցուած է։

Արտաքին գործոց նախարար Աարիֆի փաշա՝ դարձեալ անձնական տկարութեան պատճառաւ երեք օրէ հետէ բացակայ կգտնուի պաշտօնատեղիէն։

Սամոսի Պէյ Դօսթաքի Ասօսիտի փաշա՝ որ ժամանակէ մը հետէ մայրաքաղաքս կը գտնուի, այս շաբթու կդառնայ ի պաշտօնատեղին։

Այտընի կուսակալ Նաշիտ փաշա՝ որ նահանգին տամարակալին, դատական վերատեսչին և այլոց հետ թեմերն շրջագայելու ելած էր, վերադարձեր է ի Զմիւռնիա։

Եէմէնի կուսակալն՝ նահանգին տամարակալ Իպրահիմ էֆէնտին առանց բարձրագոյն հրամանի հրաժարեցուցած և Պոլիս դարձուցած լինելով՝ տամարակալն դատ բացեր է կուսակալին դէմ։

Սպասաւորաց խորհուրդը, դերձակներէ ալ՝ իբրեւ արհեստաւորներէ՝ տուրք կպահանջէ եղեր։

Մեծ Եպարքոսին նախագահութեամբ, բարձրաստիճան նախարարներէ յանձնաժողով մը գումարեցաւ երէկ, և մինչեւ ուշ ատեն խորհրդակցութիւն եղաւ կրօնական առանձնաշնորհմանց խնդրոյն վրայ։

Յունաց Պատրիարքարանի տրուած հրովարտակաց արձանագրութիւններն որոնելու պաշտօնով, Պէյլիքճի Նիյազի էֆէնտիի նախագահութեամբ կազմեալ յանձնաժողովն՝ երէկ ալ նիստ բրաւ։

Իտալական ու Սպանիական դեսպանք, և Գերմանական՝ Ռուսական՝ Անգլիական ու Աւստրիական առաջին թարգմանք երէկ Բ. Դուռն երթալով՝ արտաքին գործոց նախարարի խորհրդական Տաւեան էֆէնտիի հետ տեսնուեցան։

Ոստիկանութեան նախարարութիւնը Մեծ Եպարքոսին ծանուցեր է, թէ պէտք է տուն մը սահմանել՝ անհաստատ կանանց բանտարկութեան, և պատսպարան մը՝ գործելու կարող բայց մուրացող անձանց համար, մինչեւ որ գործ գտնուի։ Ասոնցմէ զատ, ուրիշ պատսպարան մ'ալ՝ գործելու անկարող մուրացիկներու համար։

Կրետէի Մահմետականաց կողմանէ՝ Գավուր պատէ Հասան պէյ մայրաքաղաքս եկած է։

Կ'ըսուի, թէ Իզմիրի ոստիկանութիւնը դարձեալ արգիլեր է՝ տեղւոյն ծովախորշին մէջ անգլիական շոգենաւուց երթեւեկութիւնը։

Ճէրիտէի-Հավատիս այսօր կը ծանուցանէ, թէ ընդհանուր պարտուց արժեթղթոյ միացման համար՝ յԵւրոպա օսմանեան պատուիրակ մը ղրկելու խնդիրն կարգադրուելու վրայ է։

Ճէրիտէի-Հավատիս կը գրէ, թէ Ֆօթմա Հանըմի փախստեան և հրապարակագործ լինելուն պատճառաւ՝ իւր ամուսնոյն արբեցողութիւնն եղած է։

Մշոյ Մահմետականաց և Հայոց ոմանց ստորագրութեամբ հեռագրուած է առ Թէրճիւմանը-Հաքիքաթ, թէ Մշոյ կառավարիչը յաջողեցաւ գաւառն սրբել ապստամբներէ, և ապահովութիւնն ու անդորրութիւնը հաստատել, թէ՝ բաղում զեղծմանց առաջքն առաւ, և մասնաւորաց դատական խնդրոց անյապաղ և արդարութեամբ կարգադրութեան համար փոյթ կտանի, և թէ՝ պետական գանձուն ու հասարակաց շահուցն չհոգող ուղղող անձանց ամեն ապախմաւորներն պատժուեցան յօրինակ այլոց, և տասանորդի և այլ տուրք փրկութիւնը բարւոքեցաւ։

Կ. Պոլսէն Եւրոպական լրագրաց ուղղեալ հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Օսմ. Դռնէն հարցուցած է Ելմտական նախարարութեան թէ ինչպէս պիտի վճարուի 200,000 ոսկւոյ բացն, որ կայ՝ Ռուսիոյ հատուցանելի պատերազմական տուգանաց առաջին մասնաւճարին մէջ, և թէ ինչ միջոցներ ձեռք առնուած են գոցելու համար ընթացիկ տարւոյ ներկայելիք բացն ալ։

[illegible] կ'ըսէ թէ Ռուսական դեսպանատան Բ. քարտուղար Պ. Մաքսիմոֆի Մաքսատան քննիչ տեսչին դէմ բռնած անվայել ընթացքը բոլոր տեսնողներ տեղեկագիր մը ստորագրած են, հաստատելով միանգամայն տեսչին չափաւոր ընթացքին, և թէ որոշուած է եւք մը տալ այս դէպքին։

[illegible] հաճութեամբ կ'իմանայ թէ կառավարութիւնն արտօնութիւն տուած է Իզմիրի երեւելիներէն Հաճի Հասան աղայի որդի Խալիլ էֆէնտիին, Պուրնապաշէն մինչեւ Փարաագիւղը (45 հազար մետրոյ) երկաթուղի մը շինելու։

[illegible] կ'իմանայ, բայց հաւատալ չուզեր, թէ Արեւելեան Ռումելիի մէջ իշխանութիւնք կը գանակոծեն այն իսլամ հպատակներ, որք չեն ուզեր իրենց կնիքը դնել համբագրի մը ներքեւ, որ Վեհ. Սուլթանին պիտի ներկայացուի, խնդրելու համար որ Ալէքօ փաշայի հնգամեայ պաշտօնավարութիւնը նորոգուի։

Արդէն ծանուցած էինք թէ Պաշգալի և Խաճիրնէ գաւառի բնակիչք խնդրած են Բ. Դռնէն որպէս զի Թրամուէյի գիծը Պաշգալէն Խաճիրնէ գաւառ երկարաձգուի։ Կառավարութիւնն հաւանեցաւ այս առաջարկին, և Թրամուէյի ընկերութեան հաղորդեց, որ այս օրերս պատասխանած է թէ ընկերութեան ընդհանուր ժողովն որ յառաջիկայ ամսոյ մէջ պիտի գումարի, պիտի քննէ զայս խնդիր, և տրուելիք որոշումը պիտի հաղորդուի Բ. Դրան։ Եթէ Թրամուէյի ընկերութիւնը չընդունի, դրամատեարց խումբ մը արդէն կազմուած է Թրամուէյի գծին այս մասը շինելու համար։

Իզմիրի Ժուռնալ տը Սմիռն Ֆրանսերէն թերթը կուսակալին հրամանաւ դադարման դատապարտեցաւ, ծովախորշին մէջ շոգենաւ բանեցնելու արտօնութեան մենաշնորհի վերածման առթիւ գրած յօդուածոց պատճառաւ։

Աւստրիոյ գահաժառանգ իշխանն և իշխանուհին մարտ 14, կէս գիշերին մեկնեցան Վիէննայէն, և անցան Բէշդայէն, Զեկէտին, Օրսովա, Պուքրէշ և Ճուրճովա քաղաքներէն։ Ճուրճովայէն Ռուսճուգ երթալու համար, Դանուբէն անցան յատուկ շոգենաւով մը զոր Պուլկարիոյ իշխանն անոնց տրամադրութեան ներքեւ դրած էր։ Մասնաւոր կառախումբ մը զանոնք Վառնա բերաւ։ Երեկոյին մեկնեցան Վառնայէն, և երէկ Պոլիս կ'սպասուէին։

Կը կարծուի թէ իշխանն ու իշխանուհին Պոլիս պիտի մնան մինչեւ մարտ 10/22։ Մարտ 23, առաւօտուն Մուտանիա պիտի երթան, Պրուսա պիտի այցելեն և նոյն երեկոյին պիտի վերադառնան։ Մարտ 24ին պիտի մեկնին Մուտանիայէն և ուղղակի Վառնա պիտի երթան, առանց կանգ առնելու։ Նոյն երեկոյին պիտի հասնին Վառնա։ 25ին պիտի շարունակեն իրենց ուղեւորութիւնն Ռուսճուգ, ուր պիտի հասնին կէս օրէն յետոյ։ Պուլղարիոյ իշխանն անոնց տեսութեան պիտի երթայ իւր շոգենաւով։ Իշխանն և իշխանուհին Ճուրճովայէն անցնելով, երկաթուղիով պիտի երթան ի Թուրնոյ Սէվէրին, ուստից աւստրիական շոգենաւը պիտի նստին։ Մարտ 27ին, պիտի անցնին Դանուբի Երկաթէ Դռներէն և Պելկրատ պիտի հասնին ամսոյս 16/28ին առաւօտեան։ Ամբողջ օրը Պելկրատ պիտի անցունեն և երեկոյին երկաթուղի պիտի նստին, Բէշդա և Վիէննա վերադառնալու համար։

([illegible])

Այս առաւօտ վաւերական աղբիւրէ ստուգեցինք թէ վերջին ժամուն ետ մնացած է Աւստրիոյ գահաժառանգ իշխանին ուղեւորութիւնն, որ մէկ ամիսէն պիտի գայ Կ. Պոլիս։

Մայրաքաղաքիս Անգլիերէն լրագիրք իրենց երէկի թիւերով նոր տեղեկութիւններ կը հրատարակեն Անգլիացւոց երկրորդ յաղթութեան վրայ։ Բայց որովհետեւ այդ տեղեկութիւնք աւելի մանրամասնութեամբք հրատարակուած էին մեր երէկի թուով, «Այս առաւօտեան թղթաբեր»ի բաժնին մէջ, զայն կրկնել աւելորդ կը համարինք։

Օսմ. պարտուց վարչական խորհրդոյն անգլիացի պատուիրակ Պ. Բոյրքը շաբաթ օրը Մեծ Եպարքոսին հետ տեսակցելով, յայտարարեր է թէ արժեթղթոց միացման խնդիրը ծրագրային վիճակի մէջ մնացած է, քանի որ Կայս. կառավարութիւնը ներկայացնելու պաշտօն ունեցող պատուիրակ մը չէ կարգ-

ուած ։ Եպարքոսը պատասխանեց թէ այս մասին պէտք է Նախարարաց խորհրդոյն դիմել ։

Գերմանացի Հօպպ փաշայի առաջարկութեամբ, ոստիկանութեան Նոր գունդ մը պիտի հաստատուի ըստ օրինակի Գերմանական հեծելազօրաց ։ Հօպպ փաշա Տավուտ-փաշայի զօրանոցը կ'երթայ, Նոր գունդին կազմակերպութեան համար ։

Ռուսական դեսպանուհի Տիկին Նէլիտօֆ, որ երկու շաբաթ առաջ Աթէնք գնացած էր, այս շաբաթ օր մայրաքաղաքս վերադարձաւ ։

Աչք-եւէք Նախընթաց թիւերովը ծանուցեալ Ֆէնէրի Ցունաց Պատրիարքարանին ազգային եկեղեցական առանձնաշնորհմանց նկատմամբ առ Բ. Դուռն յղելի պատասխանին ի թուրքերէն թարգմանութիւնն աւարտած լինելով՝ երէկ երկու վարչական մարմինները դարձեալ արտաքոյ նիստ մ'ըրին, և բնագիրը թարգմանութեան հետ բաղդատելով՝ ըստ Նէօլօ. ղօ և Ակէէ լրագրաց, որոշեցին Գափու-քեհեասի Ստավրաքի էֆէնտիի ձեռամբ՝ այսօր Արդարութեան Նախարար Ասիմ Փաշային մատուցանել ։

Մինչդեռ, կ'ըսէ Նէօլօղօ երեկի թերթով, Կայսերական Կառավարութիւնը մեծ փութով կը խորհի Կրետէի Քրիստոնեայ և Իսլամ բնակչաց շահերուն և իրաւանց միջև իրաւախոհութիւն մը յառաջ բերելու միջոց մը, մոտերս Նոյն կղզւոյն Իսլամ բնակչաց ոմանք աղերսագիր մը խմբագրելով անգլիական հիւպատոսին մատուցին, որով կ'աղաչեն որ Անգլիոյ Կառավարութիւնը բարեհաճի միջնորդել առ Բ. Դուռն, որպէս զի այլ եւս չղրկէ հոն քրիստոնեայ կուսակալ, որուն կառավարութիւնն անտանելի կը լինի իրենց, և չպիտի կարենան ընդունիլ զայն ։ Իսլամ բնակչաց այս վարմունքը, կ'ըսէ Նէօլօղօ, ոչ միայն անվայել՝ այլ նաեւ կայսերական կառավարութեան շահուց վնասակար է յոյժ ։

Մայրաքաղաքիս Ֆրանսական Բարեգործական Ընկերութեան տարեկան Նիստը տեղի ունեցաւ այս կիրակի օր, Բերա, Ֆրանսական դեսպանատան մէջ, Նախագահութեամբ Պ. տը Նօայլի ։ Կարդացուեցաւ տարեկան գործողութեանց տեղեկագիրն, և հաշիւները վաւերացան. ժողովը նոյնպէս վաւերացուց 3000 Ֆրանքի վճարումն, իբր փոխատուութիւն, որով Թաքսիմի Ֆրանսական հիւանդանոցի մէջ կանանց համար տասն անկողին պիտի հաստատուի ։ Այս հիւանդանոց որ Բերայի օտար հիւանդանոցներու հնագոյնն է, մինչև ցարդ կանանց յատկացեալ խուց կամ անկողին չունէր ․ ընկերութեան այս Նոր որոշմամբ պիտի լեցուի պէտք մը որ մեծապէս զգալի եղած էր Ֆրանսական գաղթականութեան մէջ ։ Ի վերջոյ ժողովը վարչութեան հրաժարեալ անդամոց տեղ Նոր ընտրութիւն կատարեց ։

Տեղական լրագրեր իրաւամբ կը յիշեցնեն Քաղաքապետութեան թէ ածուխին գինը չափազանց բարձրացած է, եւ այս առթիւ չահաղիտական անօթալի զեղծումներ կը գործուին ։

Աղէքսանդրիոյ Ելէէ անուն յոյն լրագրոյն մէջ հետեւեալը կը կարդամք ։

«Հետեւեալ երեք քաղաքաց միոյն, այսինքն Աղէքսանդրիոյ, կամ Գահիրէի եւ կամ Թրիէստի մէջ վարմանալի ոճրագործութիւն մը տեղի ունեցաւ ։ Աղէքսանդրիոյ առեւտրական միջնորդ տան մը Լոյտ ընկերութեան շոգենաւով անցեալ ամսոյն վերջերը, տակառ մը ալգօլ կամ [illegible]

[illegible]

տօսի միջև առեւտրական դաշնագրոյ մը ծրագիրը ներկայեց ։

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Պաք-Նինհ, 17 մարտ

Պրիէր և Նէկրիէ զօրավարաց գունդերն փախստական չինացւոց եւտեւէն հասան, և բոլոր թնդանօթները, ռազմամթերքն և դրօշակներն առնլով, զանոնք վանեցին իրենց բոլոր դիրքերէն ։

Լոնտրա, 17 մարտ

Պ. Կլատըստօն չնչափողի սաստիկ հարբուխէ մը կը նեղուի ։

Տէյլի Նիւզ ազատական գլխաւոր լրագիրը կը կարծէ թէ նախարարութիւնն ի մօտոյ պիտի լուծէ Երեսփոխանաց ժողովն, և ուղղակի հրաւէր պիտի կարդայ ժողովրդեան ։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ
ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 6 մարտ.

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ....ղ·հ.	9	19
Պօրսային գոցուելէն վերջը «	9	19
Երէկ Բերայի մէջ.........	—	
Առաւօտուն բացուեցաւ...... «	9	18 1/2
Բարձրագոյն գին .... «	9	19 1/2
Նուազագոյն .... «	9	18 1/2
Կէս օրին .... «	9	19 1/2
Փոխառութիւն 1863.........Փր·	58	
» 1865......... «	54	
» 1869......... «	48	50
» 1873......... «	43	
Պօն տիւ Թրէզօր......Անգլ· լիրա	17	
Ռումէլի երկաթուղի.........Փր·	42	
Օպլիկասիյօն տը Բրիօրիթէ »	375	

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ ժէնէրալ....Անգ· ոսկի	4	5
Քրէտի ժէնէրալ...... Օսմ· լիրա	7	10
Պանք տը Քօնս........ « «	6	30
Սօս· Շանժ է վալ.... « «	3	35
Թրամուէյ .... « «	2	95
Ինիւ Ֆիէ. Եգիպտական	—	—
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	74	30
Գիշերը գործ չեղաւ	—	
Այս առտու բացուեցաւ··	74	30
Կէս օրին նոյն գին	74	30

Ընթացք դրամոց

Օսմ· ոսկի.........	ղր·	100	—
20 Ֆրանքնոց	«	87	27
Անգլ· ոսկի	«	110	6
Պրիմից	«	51	1/4
Բօլ էմբերիալ	«	90	12
Ռուսլի թղթադրամ.........	»	9	12
Թալէր	«	19	13
Ֆիօրին	«	9	06
Մէճ· արծ· (տարբ·)	«	108	1
Հինգնոց	«	102	1/4
Մէթալիք	«	100	1/2
Պլինձ	«	760	—
Թղթադրամ.........	«	1300	—
Վեգնոց.........	«	102	35

(ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ)

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լօնտրա 17 Մարտ ժամ 3 վ 15 երեկոյ

Անգ· Քօնսօլիտէ գոցուեցաւ....	101 15/16	
Օսմ· « բացուեցաւ....	8 1/2	
« « գոցուեցաւ....	8 1/2	
Օսմ· փոխառութիւն 1865	10 5/8	
« « 1869	9 1/2	
« « 1871	69	
« « 1872	16 1/2	
« « 1873	8 1/2	
Փոխառ· 1877.........	80 1/4	
Պանք Օթօման	15 7/8	
Ռուսական փոխառ· 73.........	91	
Եգիպտ· միացեալ (իւնիֆիէ)	67 3/4	
« առանձն· (բրիվիլէժիէ)	92 3/8	
Տայրա Սանիէ	67 1/4	
Տօմանիալ (փոխառ. Ռօչիլտ)......	89 1/2	
Հունգ· պարտաթուղթ 1877......	102	
Փոխանակ· Բարիզի վրայ	—	—

Վիէննա 17 Մարտ ժ 4 երեկոյ

Փոխանակ· Լօնտրայի վրայ	121	65
Օսմ· Երկաթուղի	19	80

Բարիզ 17 Մարտ ժ · 3 վ · 45 երեկոյ

Ֆր· Ռանթ 4 1/2 0/0 · · · · բաց	106	27 1/2
« « 3 0/0 բաց	76	55
Օսմ· Քօնս· բացուեցաւ	8	57 1/2
« « գոցուեցաւ քրն· կտ·	8	60
Օսմ· փոխառութիւն 1863.........	—	—
« « 1865.........	54	—
« « 1869.........	48	—
« « 1873.........	43	—
Օսմ· Երկաթուղի	41	25
Պանք Օթօման	647	50
Գրէտի Լիոնէ	550	
« Ֆօնսիէ.........	1235	
Բաժնետոմս Լիոնի	1237	50
Սուէզի Ջրանցք.........	1997	50

[illegible]

Առաւօտեան ժամը 8 ին

	Հարիւրամեթր
Ծանրաչափ (Ծովու երես) · · ·	769 1
Ջերմաչափ · · · · · · · · · ·	2· 2
Նուազագոյն աստիճան · · · ·	1· 9
Բարձրագոյն « իրիկուան	4· 2
Խոնաւութիւն 0/0 · · · · · ·	87
Բարձրութիւն անձրեւի 24 ժամու միջոցին · · հազարորդամեթր	0,

Ուղղութիւն հովոյ, հիւսիս չափաւոր ·

ՄԱՐՏ 17 ԻՆ, ՎԻՃԱԿԸ

Ծանրաչափն իջած է Միջերկրականին վրայ · հովը սկսր կը փչէ Միջերկրականի հիւսիսային կողմը · հարաւէն խիստ ուժգին կը փչէ Ափրիկեան ծովեզերաց վրայ · հիւսիսային հովը սկսր է Ադրիականի վրայ և ուժգին Արշիպեղագոսի վրայ և ի Տարտանէլ ։ Հանդարտ օդ յՕռէսսա ։ Բաբեխառնութիւնն է 3 աստիճան ի Բարիզ, 0 ի Վիէննա և ի Բեդրսպուրկ, և պէռօէն 7 աստիճան վար յՕռէսսա ։

ԳԻՏԱԿԱՆ

Եգիպտոսի ջրաբաշխական դրութիւնը · — Նեղոսի բերանները · — Պօնաբարթ և Շամբրամ · — Հին և նոր դրութիւնք · — Պ · Քօթառի դարմանը · — Մէհաւին չիմանայ · — Թուրինօ քաղաքին արուեստահանդէսը · — Թէ ի՛նչպէս կը ձեռնարկուի արուեստահանդէսի մը · — Տեղեկութիւնք · — Երկրաշարժք · — Ի՞նչ է երկրաշարժներու պատճառը · — Պ · Տըլոնէյի բացատրութիւնը · — Ակադեմիոյ որոշումը ։

Բարիզի քաղաքային ճարտարագիտաց ընկերութեան (Սօսիէդէ տէզ Ինժէնիէօռ սիւիլ) փետրուար 15ին Նրստին մէջ կարեւոր գրութիւն մը կարդացուեցաւ Եգիպտոսի ջրաբաշխական դրութեան վրայ, որուն հեղինակն է Պ. Քօթառ և որ հիմնուած է Պ. տը լա Մօթի աշխատութեան վրայ ։

Ամենքնիս ալ կարդացած ենք, վարժարանի գրասեղաններու առջև, թէ Ստորին Եգիպտոսի արտերը Փարաւոններու ժամանակէն ի վեր Նեղոսի Վերին-Եգիպտոսէ բերած կաւերու շնորհիւ պարարտանալով երկրագործութիւնը կարելի կըլլայ արեւգական կիզիչ ճառագայթներուն Ներքեւ ։ Ջրոյ հոսանքները, կ'ըսէ Պ. Քօթառ, ինչպէս որ կը բերեն այնպէս ալ կը տանին, և ճարտարագիտաց պաշտօնն է բռնել, հաւաքել ջուրերը իրենց բերած օգտակար Նիւթերովը, արգիլել որ վնաս չտան չափազանց առատութեամբ մը և չթողուլ աւազի պէս անօգուտ Նիւթերու յորդելով յառաջ գալիք վնասները ։ Այսօր Եգիպտոսի համար պէտք կայ այս օգնութեան, որովհետեւ Նեղոս սկսած է մեծ քանակութեամբ աւազի կոյտեր դիզել Ստորին-Եգիպտոսի մէջ և անմիջական սպառում առնելու, որովհետեւ «Նեղոսին բերած կաւը, կ'ըսէ, Արեգակին ճառագայթներու ջերմութեամբ այրելով աւազ կը դառնայ, սակայն զանի քիչ մը փորելով գիւրին է անոր ծնունդը ստուգել, ճշմարիտ կաւը գտնել»։ Սակէ զատ, Նաւարկութեան ի դիւրութիւն, գետին մէջ շինուած արգելքները քանդելով ճարտարագէտք ոմանք, աւազներու գալուստը դիւրացուցած են և ահա այս է պատճառ Թեփէ և Մեմփիս քաղաքներուն աւազակոյտի տակ թաղուած ըլլալնուն · վերջապէս, ըստ Պ. լա Մօթի, Նեղոսի երբեմն արտասովոր առատութեամբ հոսելովը, ամեն ատեն ալ չափազանց ջուրց Նըսւազումը խել մը դժուարութեանց և վնասներու տեղի կուտայ որոց առաջքը առնել անհրաժեշտ է, եթէ կուզենք երկրագործութիւնը չարգիլել և չդնել այս տաք երկրին ժողովուրդը, ուրիշ երկիրներ գաղթելու հարկին մէջ, առ ի չգոյէ աւուր հացի ։

Պօնաբարթ կ'ըսէ եղեր — Երբ ես [illegible]

[illegible]

ներ շինուած էին տակաւին և երբ Նեղոսը, յաջող տարիներ, ինքնին կը յորդէր, կաւը կը թողուր և ջուրերը քաշուելէ վերջ տարր վրայ կը սերմանուէր ու կը հնձուէր ։ Գալով երկրորդ ժամանակին, այս է դիտութեան շնորհիւ ջուրց նոր բաժանում մը, որոյ առաջին քայլերն եղան տեղ տեղ կառուցուած մեծ թումբերը ։ Ասոնց արդիւնքն եղաւ ողողմանց ատեն ջրոյ արագութիւնը թեթեւցընել և ժամանակ տալով կաւին աղէկ մը նստելու՝ կանոնաւոր բաշխում կատարել ։ Այս կը գործադրուի Վերին Եգիպտոսի մէջ, որով մինչեւ 70 օր ջուրերը կը ծածկեն Նեղոսի եզերքը և ապա կը հոսին ։ Այս դրութիւնը պարզ է, սակայն անպատեհութիւն մ'ունի, այն է միջին հաշւով 8 մեթր ջուրց բարձրութիւն հարկաւոր ըլլալը, առանց այս պայմանին, եթէ աւելի բարձրանայ գետը ջուրերը ամեն բան կ'առնեն կը տանին, իսկ եթէ պակաս ըլլայ աւազանները չեն լեցուիր ։ Ամեն տարի այս դժուարութիւնք կ'աւելնան և երկրագործ ը սոէպ արիւնոուշտ կռուիներու կը բռնուին իրարու հետ ոմանց նուազ ջուր գնացած ըլլալուն և այլոց ալ չափէն աւելի ։

Ստորին-Եգիպտոսի մէջ խել մը ջրանցքներ շինուած են տարւոյն մեծ մասը ջուր ունենալու համար, սակայն սոէպ ջրանցքները կը թխմուին և մեծ ծախքի կարօտ է յատակները մաքրելը ։ Վերջապէս փորձեցին Ռօզէթի և Տամիէթի բերաններու միացման կէտը թումբ մը շինել, որով կը յուսացուէր որ ջուրերը 4 մեթր պիտի բարձրանան · սակայն այս ալ մեծ արդիւնք չբերաւ գէշ շինուած ըլլալով ։

Ըսել է թէ, կ'ուզէ Փարաւոններու դրութիւնք ըլլայ, կ'ուզէ ջրանցքներու դրութիւնը, համառօտիւ կրնանք ըսել թէ երբ ջուրերը չափազանց կուգան վնասակար ողողմունք կը պատահին և երբ ջուրք նուազին չէ կարելի մշակել, ջրանցք կը չորնան եւայլն ։ Այս է իրաց վիճակը ։

Ի՞նչ է Պ. Քօթառի առաջարկած դարմանը ։

Կառավարութիւնը զօրաւոր մեքենաներու միջոցաւ Ստորին-Եգիպտոսի պարարտացման հարկաւոր ջուրերը բարձրացնելու գաղափարը ունեցաւ, այսինքն 25 միլիոն խորանարդամեթր ջուր ։ Այս անբաւական կը համարի Պ. Քօթառ և կը կարծէ թէ իւր պաշտպանած դրութիւնը լաւագոյն է ։

Պէտք է, կ'ըսէ, Ճէպէլ-Սալէհի մօտ մեծ թումբ մը շինել որով Լիպէական և Արաբական լերանց շըղթաները միանան ։ Այսպէսով 7 միլեառ խորանարդ մեթր ջուր ամբարել կարելի է ։ Այն ատեն երբ Նեղոսի ջուրերը քաշուին, այս աւազանէն պէտք եղած քանակութեամբ թող կը տրուի և կարելի կ'ըլլայ ջուրը չափազանց յորդած ատեն վնասներու առջեւը առնել հարկ եղածին չափով արգիլելով ։

Եթէ կ'ուզէք Եգիպտոսը փրկել, ուշադիր եղէք Պ. Քօթառի խօսքերուն, իրաւ է որ Եգիպտացիք երկու տարիէ ի վեր ուրիշ մտիկ ընելու բաներ ունին · Արաբի, Քօլէրա և Մէհտի · Նեղոսի անհնազանդութիւնները մոռցնել տուին ։

Պ. Քօթառ, խօսքը վերջացնելով, մեզի պէս կը մտածէ այս մասին և կը յաւելու թէ պէտք չէ Նեղոսի վերին մասը, որ Սուտանի մէջ կը գտնուի, բարբարոս թշնամեաց ձեռք թողուլ որք կարող են Ճերմակ Նեղոսի և Կապոյտ Նեղոսի այդ մասերուն մէջ թումբեր շինելով, ջուրերը նախ արգիլել ապա արձակել, որով անդարմանելի աղէտք պատճառեն Ներկայ Եգիպտոսը մինչեւ Միջերկրական ծովը անապատ դարձնելով ։ Բարեբաղդաբար Մէհտին ճարտարագիտաց ժողովին անդամ [illegible]

[illegible]

ըեմն այս տարի ի Թուրինօ, Ներկայ մարտ ամսոյ մէջ բանալ արուեստահանդէս մը ։

26 Ապրիլ 1881ին էր որ Միլանոյի արուեստահանդէսը բացուեցաւ և այն ատեն Թուրինոյի արհեստաւորք, դրամատէրք և լրագրապետք բարի նախանձով գրգռեալ, բաւական թուով հաւաքուեցան և սկսան այս խնդիրը ուսումնասիրել ։ Ընկերութիւն մը կազմեցին և 100 փրանքնոց բաժնեթուղթեր հանեցին հրապարակը, հարկաւոր դրամագլուխը հայթայթելու համար ։ Ի շնորհս պատուաւոր անձանց ընկերակցութեան և ջանիւք տեղական մամլոյն հազիւ մէկ տարի անցած էր, 2,179,400 փրանք բաժնեթուղթերէ և 550979 փր. 50 իբր նուէր հաւաքեալ էր ։ Երեսփոխանական ժողովն տեմնելով մասնաւորներու այս եռանդուն գործունէութիւնը, անմիջապէս 1 միլիոն փր. քուէարկեց իւր կողմանէ, և ահա 3,730,379 փր. 50 դրամագլխով ճամբայ ելաւ արուեստահանդէսին յանձնաժողովը ։

Այն ատեն դիմեցին գործին հասկցող անձերու ։ Բօ գետին եզերքը Վալանդինոյի սքանչելի դղեակին մէջ տեղի պիտի ունենայ այս արուեստահանդէսը որ թէպէտ ազգային է, այսինքն միայն իտալական արհեստաւորաց յատկացեալ, սակայն միջազգային է ելեկտրականութեան գործածութեանց մասին համար ։ Վալէնթինոյի դղեակը ուր վեց անգամ արուեստահանդէսք տեղի ունեցած են այս եօթերորդէն առաջ, այժմ ճարտարագիտաց Վարժարան է ։ Անօգուտ է ըսել թէ դղեակին քով յաւելումներ, առժամանակեայ շէնքեր եւայլն ցոյց կուտան թէ նախորդներուն վրայ անբաղդատ առաւելութիւն ունի այս վերջին հանդէսը ։ Մինչդեռ նախորդաց 3,000 արհեստաւորք միայն Ներկայացած էին, այս վերջինին 10,000ի չափ, ամեն ճիւղերու վերաբերեալ աշխատաւորներու գործքը կը Ներկայացնէ ժողովրդեան ։

Հետաքրքրութեան համար յիշեմ թէ, 2017 անձինք երկրագործական ճիւղին, 928 մնդական ճիւղերու, 707 առողջապահական, 623 հագուստներու վերաբերեալ են եւն ։

Գալով շէնքին, Վալէնդինոյի ընդարձակ պարտիզին մէջ խել մը ծառեր տապալելով հոն փոքր շէնքեր, զանազան ոճով, այլ և այլ ճիւղերու յատկացեալ են, ի բաց առեալ կեդրոնական ընդարձակ պալատ մը ։ Հինգ դուռ ունի արուեստահանդէսը ։ Պատւոյ դուռը, Մաքսիմէօ տ'Ազէլիօ պողոտային վրայ շինուած սյանդակ ձև մ'ունի ։ 35 մեթր բարձրութեամբ երկու աշտարակներ կան երկու կողմերը որ 5 կամարով միացած սիւներու շարք մը կը միացնէ ։ Այս կամարներուն երկուքին ներքեւէն ճամբայ տրուած է թրամվայներու ։ Երրորդ մ'ալ ելեկտրական թրամվային յատկացեալ է ։ Իսկ երկողման աշտարակները պիտի պարունակեն ընդարձակ ....

Հնագիտութեան եւ ատեղագիտութեան վերաբերեալ գործիքները ։ Մանրամասնօրէն չեմ նկարագրեր շէնքերը և բաժանումները · հանդէսը դեռ բացուած չէ և ստորութեանց հակառակ է այս տեսակ հանդէսներու վրայ խօսիլ երբ դեռ ժողովրդեան չեն բացուած ։ Միայն, համառօտիւ, 96,000 քառակուսի մեթր բռնած են շէնքերը, 557 ձիու զօրութեամբ շոգեշարժ մեքենաներ պիտի շարժեն զանազան գործիքները և զանազան մեքենայից զօրութեանց գումարն է 927 ձի ։ Մեծ սրահ մը կայ ուր 3000 անձինք հանգիստ կը նստին և ունի 40 մեթր ներքին տրամագիծ ։ Գմբեթին կեդրոնը 23 մեթր բարձրութիւն ունի ։ Բայց կը տեսնեմ որ ակամայ մանրամասնութեանց կը մտնեմ · սակայն չեմ կարող ինձ յատկացեալ սահմաններս Թուրինոյով լեցնել ուրիշ ըսելիք ունիմ և եթէ այս մասին յատ հետաքրքիր ըլլթեր [illegible]

չեն պատճառագէտները հանդարտեցնելու ։ Ասանց հաշուելու հետաքրքիր Անգղիացին, որու անունը չեմ յիշեր, և որ Վեզուվի մէջը նայիլ ուզելով սահեցաւ ինկաւ հրաբուխին մէջ՝ Պ. Տըլոնէյ Ֆրանսացին անցեալ շաբթու գիրք մը հրատարակեց որով կը կարծէ բացատրել երկրաշարժներու պատճառները ։

Պ. Տըլոնէյ (որ համանուն աստեղագէտին հետ պէտք չէ շփոթել) հաւանականաբար նոր գաղափարներ չէ որ հրապարակ կը հանէ, այլ գոհացում կը փնտռէ սյնալսի դէպքի մը համար որ մեծ վիճաբանութեանց տեղի տալէ վերջ, իրեն ցաւ պատճառած է, անցեալ ամսոյ մէջ Բարիզի գիտական Ակադեմիային առջեւ տեղի ունեցած վիճաբանութեան մ'առթիւ ։

Պատմեմ այս դէպքը ։

Անցեալ ամառ Իսքիայի և ապա Ճավայի երկրաշարժներու պատահելէն վերջ, յանկարծ թնդանօթի ռումբի պէս Պ. Տըլոնէյ գիտական հրապարակը ելաւ և ըսաւ « Տեսէ՛ք վեց տարի առաջ իմ հաղորդած մէկ աշխատութիւնս, տեսէ՛ք Լը Նուվէլ Թերթին 1880 տարւոյ թիւերէրուն մէջ հրատարակածս, հոն ըսած եմ թէ երկրաշարժները ի՛նչ պատճառներով կը պատահին և Նախատեսած եմ 1883 տարւոյ համար երկրաշարժներ · որք ահա՜ ըսածիս պէս պատահեցան » — Համառօտիւ ըսեմ թէ ինչ են իւր գրած պատճառները ։ Քանի որ երկրիս կեդրոնական մասը հեղուկ է և կեղեւ մը կայ վրան հաստատուն, ինչպէս լուսինը ձգողական զօրութեամբ մակընթացութիւն և տեղատուութիւն կը պատճառէ Ովկիանոսներու ջուրերուն, նոյնպէս մոլորակները որ մեզ ամենամօտ գտնուող երկնային մարմինք են՝ ձգողական զօրութիւն ունին կեդրոնական հեղուկին վրայ ։ Արդ, երբ երկնից վրայ մոլորակները տարբեր կէտերու վրայ կը գտնուին՝ իրենց ձգողական զօրութիւնները տարբեր ուղղութեամբ կ'ազդեն երկրիս վրայ, իսկ երբ ասոնք երկնից վրայ իրարու մօտ են՝ այն ատեն ամենքը մէկէն մէկ կողմ կը քաշեն — միութիւնը զօրութիւն է — և Ներքնակեղեւեան մակընթացութիւնը այնչափ զօրաւոր կ'ըլլայ որ երկրիս օրական թաւալման միջոցի, երբ կեղեւին տկար կողմերը այդ ուղղութեան վրայ գտնուին, Ներփակեալ հեղուկը կը յաջողի զայն թօթուելու, ի հարկին ճեղքելու և ահա երկրաշարժք ։

Այս բացատրութեան հետեւութիւնն է թէ պէտք է հաշուել թէ ո՞ր ատեն մոլորակները կը միանան երկնից վրայ ։ Պ. Տըլոնէյ որ 1883 տարւոյ համար հաշուած էր, հետեւցուցած էր թէ երկրաշարժք տեղի պիտի ունենան և Նախատեսութիւնը կատարուեցաւ ։ Այս իրականացումը պարտականութիւն դրաւ Ակադեմիային վրայ, եթէ ոչ համոզուելու, գէթ կարեւորութիւն տալու և խնդիրը լրջօրէն քննելու ։ Անմիջապէս յանձնաժողով մը կազմուեցաւ երեք անդամով, որոնք էին Պ. Ֆէյ և Թիսըրան աստեղագէտք և Պ. Տօպրէ երկրաբան ։ Յանձնաժողովը իւր տեղեկագիրը Ներկայացուց և առոր մէջ բացորոշ կերպիւ կը յայտարարէր թէ թէպէտ Պ. Տըլոնէյի Նախատեսութիւն կատարուեցաւ՝ սակայն սոսկ զուգադիպութիւն մ'է և ոչ այլ ինչ ։ Պ. Տըլոնէյի բացատրութիւնը թերի է որովհետեւ Նախ կ'ենթադրէ թէ երկրիս կեդրոնը հեղուկ է, մինչդեռ այս ապացուցեալ չէ և ընդհակառակն վերջերս ներկայացուած երկրաբանական աշխատութեանց մեծագոյն մասը ենթադրել կուտան թէ երկրիս հաստատուն է մինչեւ կեդրոնը եւն. եւն. ։ Սակէ զատ Պ. Տըլոնէյի ուրիշ Նախատեսութիւնքը ինչո՞ւ չեն իրականացած ։ Այս մասին նոյն իսկ Լը Նուվէլ Թերթը, որ առաջիններս հրատարակած էր՝ Պ. Տը[illegible]

[illegible]

ՕԳՏԱԿԱՐ ԽՐԱՏ ՄԸ

Ինչպէս պէտք է խնամել Թիֆօ է բռնուած հիւանդ մը։ Հիւանդը պէտք է առանձնացնել տանը մէջ. իր սենեակը պէտք է մտնեն միայն անոնք որ զինքը պիտի խնամեն, իսկ մուտքն տղայոց և երիտասարդաց խստիւ արգիլեալ պէտք է լինի։ Լաւ է նաև եթէ հիւանդը խնամողները ջրախառն փենական թթուով (ֆէնիք ասիտ) լուացուին (մէկ օխա ջուրի 10 դրամ). սենեակին դիրքն այնպէս պէտք է ըլլայ որ օդը դիւրաւ նորոգուի, վարագոյր, գորգ եւայլն չգտնուելու են, և անկողինն ըստ կարելւոյն սենեակին մէջ տեղը դրուելու է։ Հիւանդին արտաքսածները, սենեակէն դուրս չհանած, խառնելու է ջրախառն կարպոլիք թթուի (50 դրամ մէկ օխայ ջուրի)։ Նոյն հեղուկով առատապէս լուալու է թափուած տեղը, ամեն անգամ։ Հիւանդին զգեստները, անկողնոյ սաւանները, վերջապէս ինչ որ գործածուած է իրեն համար, սենեակէն դուրս չհանած ջրախառն փենական թթուի մէջ ողողելու է (մէկ օխայ ջուրի 20 դրամ) և անմիջապէս լուալ տալու է։ Հիւանդին մեկնելէն կամ բժշկուելէն յետոյ, սենեակին մէջ պէտք է դրուի աւազ, վրան հողէ ամօթի մէջ կրակ և մէկ քանի կտոր ծծումբ (քիւքիւրթ) առնել կամ նուազ սենեակին ընդարձակութեան համեմատ։ Սենեակը 24 ժամ փակեալ մնալէ յետոյ անկողնոյ, զգեստի վերաբերեալ ամեն բան ամենամեծ խնամքով մաքրուելու են։ Սենեակը լուալու կամ սրբելու է առատապէս ջրախառն փենական թթուով (մէկ օխայ ջուրի 20 կրամ), և մէկ շաբաթ հովահարելէ յետոյ բնակելի ընելու է զայն։

Այս հրահանգը Բարիզի Առողջաբանական ժողովը ցրուած է Թիֆօի հիւանդութիւնը համաճարակ եղած ատեն։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՊՈԼՍՈՅ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻՆ

ՆԵՐԱԾՈՒԹԻՒՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ 28 ՓԵՏՐ — 3 ՄԱՐՏ

ՑՈՐԵՆ.— Այս ապրանքին գիները լաւ բռնուած են, բայց հրապարակը հանդարտ է, Թուրքիէն ապրանք չհասնելուն համար։ Հասաւ 10,000 գրիւ կակուղ ցորեն. վաճառեցաւ 15,000 գրիւ Թուրքիոյ կակուղ ցորեն։ Պատրաստ 32,000 գրիւ. որուն 20,000 գրիւը երկաթուղիով իսկ 12,000ն նաւով եկած է։

ԵԳԻՊՏԱՑՈՐԵՆ.— Հրապարակը միշտ լաւ վիճակի մէջ. գիները լաւ բռնուած են։ Այս շաբթու թրանզիթով քիչ մը բան վաճառեցաւ ի գին 13—13 ¼ ղրշ. 54 լիպրանոցը, և 14 ղրշ. 60 լիպրանոցը։

ԳԱՐԻ.— Տեղական սպառման համար վաճառումնք եղան ի գին 11 ¼ Տ1 ½ կակուղ տեսակաց, և 12 ¼ կարծրերու համար։ Պատրաստ 10,000 գրիւ։

ՋԱՎՏԱՐ.— Այս շաբթու քիչ մը վաճառեցաւ 12 ⅛, 12 ¼ ղրշ. գրիւը։

ԼՈՒԲԻԱ.—Տեղական սպառման համար բաւական վաճառումնք եղան. Օրտուին ի գին 135–140 ղրշ. իսկ Դանուբի 128 ստորին տեսակաց, 145 ղրշ. լաւ տեսակաց համար 100 օխան։ Հրապարակը հանդարտ է։ Գիները անկման վրայ են։

ԲԱԿԼԱ.— Հրապարակը հանդարտ է. փոքր մաս մը վաճառեցաւ ի գին 31 փարայէն։

ՍԻՍԵՌՆ.— Հրապարակը հանդարտ է. գիները տկար են։ Այս շաբթու քիչ մը վաճառումներ եղան տեղական սպառման համար 50—52 փրյ. ի Պալըքէսէր առաջին տեսակը, իսկ 55–58 փրյ. Աթէնքին լաւ տեսակներուն համար։

ՔԹԱՆԱՀՈՒՆՏ.— Տեղական սպառման համար վաճառեցաւ 1000 օխայ 60 փարայէն օխան. թրանզիթով նշանակուելու գործ չկայ։

ՇՈՒՍԱՄ.— Վաճառումնք աննշան են։ Ասանայի լաւ տեսակը վաճառեցաւ 92 փարայի։ Զմիւռնիոյ 105 փրյ. Պալըքէսէրին 95 փրյ. օխան։ Գիները մնացուն, վաճառողք շատ քիչ։

ՔԱՆԱՐԵԱ ՍԷՄԻ.— Հրապարակը հանդարտ է։ Օտար երկիրներու համար վաճառումնք մը եղաւ 6000 գրիւի չափ, ի գին 57 փարայէն։

ՔԵՆՏԻՐԻ ՀՈՒՆՏ.— Նշանակուելիք ոչինչ ասոր վրայ. հաստատ։

ԱՓԻՈՆԻ ՀՈՒՆՏ.— Նշանակուելիք ոչինչ. գնողք կը գտնուին։

ԱԼԻՒՐ

Այս շաբթու նշանակուելիք ոչինչ. գնող շատ քիչ կը գտնուի հրապարակին վրայ բայց գիները լաւ բռնուած. Վաճառուած շաբաթական իբր 14,000 պարկ։ Պատրաստ 80,000 պարկ, որոց 10,000 պարկ Օտէսա, 10,000 Պրայլա, և 60,000 տեղական։

ԳԱՂԹԱԲԵՐՔ

ՇԱՔԱՐ.— Հասաւ 3,720 պարկ։ Վաճառեցաւ 3,720 պարկ։ Հրապարակը բաւական բանուկ է, Հէլվայի սպառման պատճառաւ և գիները լաւ բռնուած։

ԽԱՀՈՒԷ.— Հասաւ 600 պարկ։ Վաճառեցաւ 100 պարկ։ Պատրաստ 6000 պարկ։ Հրապարակը շատ գէշ վիճակի մէջ է, եթէ այսպէս շարունակուի, գիներուն վրայ մեծ անկում մը կը յուսացուի։

ԲՐԻՆՁ.— Հասաւ այս շաբթու 5700 պարկ Իտալական։ Վաճառեցաւ 50 պարկ Անգլիական Պատրաստ 5000 պարկ Անգլիական և 1,500 Իտալական։ Հրապարակը հանդարտ է։ Գիները իյնալու վրայ են։

ՄՈՄ.— Հասաւ ոչինչ։ Վաճառեցաւ 3.200 սնտուկ։ Պատրաստ ոչինչ։ Հրապարակը լաւ բռնուած է։

ՔԱՐԻՒՂ.— Հասաւ ոչինչ։ Վաճառեցաւ 3,000 սնտուկ Ամերիկեան և 100 տակառք Ռուսիոյ։ Պատրաստ 52,000 սնտուկ և 2200 վարիլ Ռուսական։ Այս շաբթու հրապարակին վրայ բաւական գործ եղաւ։ Բայց գիները անկման ենթակայ։

ԱՊԱԿԻ.— Հասաւ 1,000 սնտուկ։ Վաճառեցաւ 1,000 սնտուկ։ Պատրաստ 7,000 սնտուկ։ Հրապարակը անփոփոխ է, գիները տկար։

ՊՂՊԵՂ.— Հաստատ բռնուած է։

ՈԳԻ

ԱԼՔՈԼ.— Այս շաբթու կարեւոր գործ մը չեղաւ և գիները անփոփոխ են։

ՌՕՄ.— Հրապարակը շատ հանդարտ է և գիները անկման վրայ են, գործ չըլլալուն պատճառաւ։ Հասաւ ոչինչ։ Վաճառեցաւ 50 տակառակ։ Պատրաստ 2500 տակառակ։

ՄԵՏԱՂՔ

ԵՐԿԱԹ.— Հրապարակը շատ լաւ վիճակի մէջ է այս շաբթու և բաւական գործեր եղան։ Հասաւ 50 թօնօ։ Վաճառեցաւ 150 թօնօ։

ԱՆԱԳ.— Հասաւ 60 տակառակ։ Վաճառեցաւ 10 տակառակ։ Պատրաստ 300 տակառակ։ Հրապարակը հանդարտ է, գիները անփոփոխ։

ՁԷԼԻԿ.— Հասաւ 6000 սնտուկ։ Վաճառեցաւ 1500 սնտուկ։ Պատրաստ 2,100 սնտուկ։ Հրապարակը հանդարտ. գիները անփոփոխ։

ԳԱՐՖԻՑԱ.— Հասաւ 2,500 տակառակ։ Վաճառեցաւ 500 տակառակ։ Պատրաստ 30,000 տակառակ։ Հրապարակը հանդարտ գիները անփոփոխ մնացած են։

ԹԵՆԷՔԷ.— Հասաւ ոչինչ։ Վաճառեցաւ 100 սնտուկ։ Պատրաստ 500 սնտուկ։ Պահանջը աննշան է, և գիները անկման ենթակայ։

ԾԻՆԿՕ.— Հասաւ 100 տակառակ։ Վաճառեցաւ 50 տակառակ։ Պատրաստ 850 տակառակ։ Հրապարակը հանդարտ, գիները մնայուն, և վաճառողք շատ քիչ։

ՄԱՆԻՖԱԹՈՒՐԱ

Այս շաբթու բաւական գործեր եղան. եղած յանձնարարութիւններէն (սիփարիշ) 250 պալիա զրկուեցաւ, բայց գիները անփոփոխ վիճակի մէջ են։

ՄԱՀՈՒՏԻ.— Այս շաբթու աղէկ գործեր եղան այս ապրանքին վրայ լաւ գիներով։

ԼՕՆԿ ԳԼՕԹ.— Այս շաբթու շատ քիչ գործ եղաւ այս ապրանքին վրայ։

ԷՅԼՔԷՆ ՊԷՁԻ.— Լաւ գիներով վաճառումներ կ՚ըլլան մեծ քանակութեամբ։

ԽԱՄ ՊԷԶ.— Վաճառումնք եղան այս շաբթու. 8 ½ լիպրանոցը 31 ղրշ. ի և 10 լիպրանոցը 62 ղրշ. ի, 11 ½ լիպրանոցը առաջին տեսակ 71 ղրուշի։

ԹԵՆՁԻՖ.— Այս շաբթու մեծ մաս մը ծախուեցաւ. Նօ. 16ին գին 39–40 ղրշ. Նօ. 4. 43–43 ½ ղրշ. և Նօ. 26ին 53–53 ½ ղրուշի. գիները լաւ բռնուած են։

ՊԱՍՄԱ.— Շաբթուս բաւական վաճառումնք եղան Թուրքիոյ համար. մանաւանդ գլխաւորաբար ճերմակի վրայ նոր տեսակներ, կարմիր, կանանչ, կենդանի մանիշակագոյն և ուրիշ կարմիր կտաւներ։

ՄԱՆԱՆ.— Թուրքիոյ համար բաւական վաճառումնք եղան, որ մեծաւ մասամբ կը բաղկանայ հաստ և բարակ էքստրաէ. կապոյտ տեսակները կը պակսին։

ՀԱՆՔԱԾՈՒԽ

Այս շաբթու քիչ մը բան վաճառեցաւ տեղական սպառման համար։ Հասաւ 1,000 թօնօ Գարտիֆ։ Վաճառեցաւ 2,000 թօնօ։ Պատրաստ 12,000 թօնօ։

(Արտածութեան մասը վաղուան թերթով։)

ԸՆԹԱՑԻԿ ԳԻՆԵՐ

Ցորեն Կիրզա Ռուսիոյ	Լիպրայ 57—59	Ղշ. 22½—24½	Քիլէն	
» » Դանուբի	» 57—59	» — —	»	
» Կակուղ Կալաց և Պրայլա	» 57—59	» 18 —21¼	»	
» » Պուլղարիոյ	» 57—58	» 19½— 20	»	
» » Ռումէլի	» 57—58	» 20 — 21	»	
Եգիպտացորեն, Կալաց, Իսմայիլ և Օտէսա	»	» 12½— 13½	»	
» » Օրտու և Տաճկական		» 13 — 13¾	»	
Գարի կակուղ		» 11 — 12	»	
» հաստ		» 11 — 12	»	
Ջավտար		» 10¾— 11	»	
Քթանահունտ (քէթէն թօհումը)		» 22 — 31	»	
Գանար էէմի		Փրյ 57 — 58	Օխայ	
Նօխուտ Պալըքէսէր		» 43 — 55	»	
» Աթէնք		» 53 — 60	»	
Քէնտիրի հունտ		» 75 — 80	»	
Պակլա		» 31 —	»	
Սուսամ Պալըքէսէր		» 92 — 95	»	
» Մէրսին		» 92 — 98	»	
Աֆիոնի հունտ		» 55 —	»	
Լուբիա Օրտու		»125 —145 100	»	
» Դանուբ		»130 —155 »	»	
Օտէսա Ա. Ալիւր		Ղրշ. 122 —127	Պարկը	
» Բ. »		» 110 —117	»	
» Գ. »		» 97 —100	»	
Ապխա		» 94 — 96	»	
Պրայլա տիգիկանի հետ խառնուած		» 75 —	»	
Պրայլա		» 82 — 83	»	
Վառնա		» 74 — 76	»	
Շըմէնտըֆէր		» 75 —	»	
Խահվէ		Ղշ. 820—860—9. 00	Օխյ. 100 ոսկին	
Լեղակ պէնկալ		» 100—140	» »	»
» Քուրբայ		» 87—100	» »	»
Որդան կարմիր թուխ		» 16— 18	» »	»
» կարմիր ճերմակ		» 14— 16	» »	»
Բիբէր		» 11½	» »	»
Կինամոն (դարչին)		» 5½— 6	» »	»
Գարէնֆիլ		» 8—10	» »	»
Թէյ սեւ ստորին		» 12— 17	» »	»
Թէյ առաջին և լաւ		» 29— 88	» »	»
Շաքար Հոլանտիոյ		» 180	կենդինարը 103	»
» Դրիէսթէ Ա. (պարկի մէջ)		» 180	» »	»
» » Բ. (»)		» 168	» »	»
» » Գ. (»)		» 162	» »	»
Ծծումբ		» 37— 38	» 100	»
Խունկ (Գիւնլիւք)		» 220—240	» »	»
Բրինձ Իտալիոյ Ա. Ռիզօն		Ֆրանգ 43	Պարկը »	»
» » Բ. »		» 41	» »	»
» » Ասովորական		» 39	» »	»
» » Բ. »		» 47	» »	»
» » Գ. »		» 45½	» »	»
» Հնդկական		Ղրշ. 128—132—134	» »	»
Գօլա Գաղիական		» 3¾	Օխյ »	»
» Անգղիական		» 180	Սնտուկը»	»
Մոմ		Ղրշ. 8	Քիլօ »	»
,, Գաղիական		,, 100 11	»	»
Կազ Ամերիկայի սնտուկ		» 35—38	» »	»
» Ռուսիոյ		» 37	» »	»
» » (վարիլի մէջ)		Փարայ 45	Օխյ »	»
Ոգի Ռուսիոյ Օլատօֆքա		Օխայ 24¾— 25	1	Ոսկայ
» » Ստինսքի		» 24½—25		»
» » Խարքով		» 26½ —27		»
» Վար տեսակ Սէլանիկ եւայլն		» 34 —35		»
Ռօմ Թրիէսթէ		Կալլօն 19 —		»
Անգղիոյ		9¼—9½		»
Անգղիական երկաթ (շուլուղ)		46		կենդինարը
» Երկաթ (տէմէտ)		45		»
Շուէտի » (շուլուղ)		72 —		»
» » (տէմէտ)		75		»
Տախտակ (Սաճ) Թիւ 1— 4		60 —		»
» » » » 5—10		67 —		»
» » » » 11—14		74 —		»
Կլոր		88		»
Ձէմպէր սովորական		58		»
» Մեծ դիրք		65 —66		»
Անագ (դալայ)		590—600		»
Կապար (սաչմա)		112—		»
» Տախտակ		120—		»
» Խողովակ		120—		»
Ձէլիք		Ղրշ. 136—		Սնտուկը
Գարֆիցա 45 գիլոնոց		» 59— 61—		Վարիլը
Թէնէքէ		» 200—		2 Սնտուկը
Պղինձ		» 12¼—12⅜	Օխյ	»
Ծինկօ		Ֆրանգ 72— 73		100 Օխյ
Հանգածուխ Նիւգասըլ (ի վաճառատուն)		22 Շ. 0 Բ. — 23 Շ. 0 Բ.		Թօնօն
» » » (ծովու վրայ)		24 » 6 » — 25 » 6 »		»
» » Գարտիֆ (ի վաճառատուն)		24 » 0 » — » 0 »		»
» » » (ծովու վրայ)		27 » 0 » — 28 » 0 »		»
» » Հարթըլբուլ		19 « 0 » — 20 » 0 »		»
Լիվէրբուլ		17 » 0 » — 18 » 0 »		»
Մաշուտի		Ղրշ. 6 — 6⅝	Լիպրան Ոսկի	100
Ամերիգան ամբողջ եարտա		» 5½— 6	» »	»
» պակասաւոր		» 4 — 5⅜	» »	»
Ամերիգու (լօնկ գլօթ) լաւ տեսակն		» 4⅝ — 5	» »	»
» » » փոքր լիպրա		» 5¼— 5⅝	» »	»
» » » Ներկուելու (գօրինքթն)		» 5⅜— 5½	» »	»
Էյլքէն պէզի լաւ տեսակ		» 4½— 4⅜	» »	»
» » միջին տեսակ		» 4½—	» »	»
» » ստորին		» 4⅝—	» »	»
Խամ մատամբօլ (չըրթինկ) լաւ տեսակ		» 38 — 48	Թօփը »	»
» » միջին »		» 50 — 60	» »	»
» » միջին »		» 60 — 68	» »	»
Միւլ 4 թիւ (չափալը) 3 թօփը (30–35–38 ինչ.)		Ղրշ. 43	»	112
» 16 » (Թէնգիֆ) » » (.......)		» 40	»	»
» 20 » (Աքօշիա) » » (.......)		» 53	»	»
Մանած Վաթէր 4—14		Ղրշ.34—38	փաքէթը »	106
» » 18—28		» 45—48	» »	»
» Էքստրա (Ֆիլէմէնկ) 4—14		» 40—53	» »	»
» » (.....) 18—28		» 48—59	» »	»
» Էքստրա գրօմիթօն 16—24		» 63—64	» »	»
» Միւլ 8—14		» 54—58	» »	»
» » 20—24		» 67—71	» »	»
» Կարմիր Իտալիոյ 4—14 լաւ		» 75—86	» »	»
» » » »— երկրորդ		» 60—65	» »	»
» » Զուիցերիոյ թիւ 20		» 68—75	» »	»
» » Իտալիոյ » »		» 80—87	» »	»
Թիֆտիք առաջին տեսակ		Ղշ. 20 —	օխյ 100 ոսկի	
» երկրորդ »		» 17¾— 19¼	» »	»
» ստորին »		» 6 — 13	» »	»
» Վան		» 12½— 13½	» »	»
Բուրդ Քասապ պաշի Ա.		» 8⅜— 4⅜	» »	»
» » » Բ.		» 8 — 4	» »	»
» Քըրըմա Ա.		» 6¼ — 6¾	» »	»
» » Բ.		» 5½ — 6	» »	»
Մետաքս Խօզանտ		» 200 —	» »	»
» Նուխի		Ֆրանք 36 — 39	» »	»
» Ռէշտ		» 25 — 31½	» »	»
Բամպակ Հալէպ		Ղշ. 5½	» »	»
» Ադանա		» 6 — 6⅛	» »	»
» Իզմիր և շրջակայք		» 6⅛— 6½	» »	»
Աֆիոն Մալաթիա		» 250 — 255	» »	»
» Սէլանիք		» —	» »	»
» Զիլէ Թօքաթ		» 230 —240	» »	»
» Պալըքէսէր		» 170 —175	» »	»
» Էնկիւրիւ		» 155 —160	» »	»
» Նալը խան Պէյ պազար		» 150 —155	» »	»
» Կէյվէ Պիլէճիք		» 150 —	» »	»
» Զըքընթը		» 110 —135	» »	»
Փիթրէ առաջին ճերմակ		» 27 — 29	» »	»
» աշխատուած ճերմակ		» 24 — 25	» »	»
» լաւ բնական »		» 21 —	» »	»
» սովորական »		» 19 — 20	» »	»
» լաւ դեղին		» 17 — 18	» »	»
» երկրորդ դեղին		» 15 — 16	» »	»
» Զամուր		» 4 —	» »	»
Սալէբ լաւ տեսակ		» 16¼— 17	» »	»
» երկրորդ տեսակ		» 14½— 15	» »	»
Մահմուդիյէ առաջին ճերմակ		» 220 —240	» »	»
» երկրորդ		» 100 —120	» »	»
» երրորդ		» 60 — 80	» »	»
Մեղրամոմ լաւ տեսակներ		» 20 — 22	» »	»
» ստորին »		» 18 — 19	» »	»
Կալին Տրապիզոն		» 128 — կենդինար »	»	
» Քէրասունի		» 129 — »	»	»
Ճէհրի Էկին		» 14 — 15 Օխյ	»	»
» Քայսար		» 14½—15 »	»	»
» Անկորա		» 13½—14 »	»	»
» Թօքաթ		» 12½—13½»	»	»
» Զօրում		» 12½ — »	»	»
» Վար տեսակներ		» 00 — »	»	»
Եղջիւր		» 5 — 5½		
Մորթ գոմէշի չոր		» 10¼—10¾	»	»
» թաց		» 6¾— 7	»	»
» կովի չոր		» 10 —10⅖	»	»
» թաց		» 6¾— 7½	»	»
» Ոչխարի		» 18 — 22	»	»
» Այծի		» 18 — 20	»	»
» Գառին		» 14 —16½	»	»
» Այծուկի		» 00 —	»	»
» Նապաստակի		» 00 —	»	»

ՄԽԱԽՈՏԻ ՇԱՀԱԿՑԱԿԱՆ ՌԷԺԻ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ

ԱԶԴ

Օսմանեան կայսրութեան շահակցական Ռէժին կը ծանուցանէ հասարակութեան թէ յառաջիկայ ապրիլ 2/14էն սկսեալ ի վաճառ պիտի հանէ իւր ծխախոտ, տէնպէքի և թութուն այլ այլ և այլ տեսակներն, հետեւեալ գիներով, մեծրիէն 19 ղրշ.էն վճարելի։

ԾԽԱԽՈՏ

Ա. տեսակ. օխան 190 ղրուշ		
1000	կրամնոց տուփն	190
500	»	95
250	»	47 1/2
100	»	19
25	» ծրարն	4 3/4
Բ. տեսակ. օխան 120 ղրուշ		
1000	կրամնոց տուփն	120
500	»	60
250	»	30
100	»	12
25	» ծրարն	3
Գ. տեսակ. օխան 60 ղրուշ		
1000	կրամնոց տուփն	60
500	»	40
250	»	15
100	»	6
25	» ծրարն	1 1/2
Դ. տեսակ. օխան 40 ղրուշ		
250	կրամնոց տուփն	10
25	» ծրարն	1
Ե. տեսակ. օխան 24 ղրուշ		
31 1/4	կրամնոց ծրարն	30 փյ.
Զ. տեսակ. օխան 16 ղրուշ		
21 1/4	կրամնոց ծրարն	20 փյ.

Այս տեսակը մի միայն գիւղօրէից մէջ պիտի վաճառուի։

ՍԻԿԱՐԷԹ

Ա. տեսակ (Զըվանալը) ղրուշ		
500	հատնոց տուփը	140
100	»	28
25	»	7
(Զըվանսըզ)		
500	հատնոց տուփը	150
100	»	30
25	»	7 1/2
Բ. տեսակ		
500	հատնոց տուփը	90
100	»	18
25	»	4 1/2
Գ. տեսակ		
500	հատնոց տուփը	50
100	»	40
25	» ծրարը	2 1/2
Դ. տեսակ		
500	հատնոց տուփը	35
25	» ծրարը	1 3/4
Ե. տեսակ		
500	հատնոց տուփը	20
25	» ծրարը	1

ՔԹԱԽՈՏ

1000	կրամնոց տուփը	120
50	» ծրարը	6
Ռաքէ տը Փարի, օխան 80 ղրուշ		
250	կրամնոց տուփը	20
50	» ծրարը	4

Ընդհ. Տնօրէնութիւն

Կ. Պոլիս, 16/28 յուն. 1884

ԳԱՐՆԱՆ ՄԻ ԱՍՈՒՊ
ՆՈՐԱՎԷՊ
Գրեց. Օր. Մէնէչ

Զմիւռնիա, Տպագրութիւն Մ. Մամուրեան. կը գտնուի Պոլսոյ հայ գրավաճառաց քով։

ՀԱՄԱՌՕՏՈՒԹԻՒՆ
ԻՄԱՑԱԿԱՆ ՓԻԼԻՍՈՓԱՅՈՒԹԵԱՆ

Աշխատասիրեաց
Տ. ԽՈՐԷՆ ԵՊԻՍԿ. ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ

Զմիւռնիա — Տպագրութիւն Տէտէեան
Գին 7 դահեկան արծաթ։

ՎԱՅՐԿԵՆԱԿԱՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՑՑԵՏՈՄՍԵՐՈՒ

Կը պատրաստուին այնիւ քարդերու վրայ զանազան գրերով, ի գին 100 հատը 10 դահեկան։

Փափաքողք դիմելու են Արամեան տըպարան, Զագմագճըլար Յակոբեան խան։

ՏԱՄԱՏԵԱՆ ՁՈՒԼԱՐԱՆ
Օտուն-Գափու, Թիւ 465.

Հայերէն, Տաճկերէն, Յունարէն և Լատինական ամէն տեսակ Տպագրական տառեր և զարդեր կը գըտնուին պատրաստ, յոյժ չափաւոր գըներով։

Գաւառներէ և օտար երկիրներէ եւս յանձնարարութիւնք ամենայն ճշդութեամբ կը կատարուին, երբ հետեւեալ հասցէիւ ուղղուին մեզ

S. DAMADIAN,
Odoun-Capou, n• 465.
CONSTANTINOPLE

Արտօնատէր, Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԶԱՐԵՀ

Ղալաթիա, Քիւրէքճիլէր փողոց, Թիւ 41